

Hogeschool Leiden

**Onderwijs- en examenregeling 2015-2016
van Bacheloropleiding Leraar Basisonderwijs;
academische pabo, pabo, vrijeschool pabo.**

CROHO-nummer 34808

Graad: Bachelor of Education

De Onderwijs- en examenregeling (OER) van een opleiding is onderdeel van het opleidingsspecifieke deel van het Studentenstatuut van Hogeschool Leiden en gebaseerd op artikel 7.13 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW).

Het algemene en voor alle bacheloropleidingen geldende gedeelte van deze OER is vastgesteld door het College van Bestuur op 1 februari 2015 na instemming van de Gezamenlijke Vergadering.

Het opleidingsspecifieke gedeelte van deze OER voor de bacheloropleiding leraar basisonderwijs is door het College van Bestuur vastgesteld op 29 juli 2015, na advies van de opleidingscommissies uitgebracht op 14 april en 13 mei 2015 en na instemming van de Gezamenlijke Vergadering op 29 juli 2015.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Algemeen	4
Artikel 1.1 Begripsbepalingen	4
Artikel 1.2 Reikwijdte van de regeling	7
Artikel 1.3 Vaststelling en wijziging van de regeling	8
Hoofdstuk 2 Vooropleiding, Toelatingseisen en Vrijstellingen	10
Artikel 2.1 Vooropleidingseisen	10
Artikel 2.2 Buitenlandse vooropleiding	13
Artikel 2.3 Eisen werkkring deeltijd	14
Artikel 2.4 Toelatingsonderzoek	14
Artikel 2.5 Toelating duaal onderwijs, eisen werkkring	16
Artikel 2.6 Toelating, overige inschrijfvoorwaarden en uitschrijven	16
Artikel 2.7 Geen toelating op grond van ongeschiktheid	17
Hoofdstuk 3 Onderwijsprogramma	18
Artikel 3.1 Doelstelling van de opleiding	18
Artikel 3.2 Inrichting van de opleiding	18
Artikel 3.3 Samenstelling van de propedeutische fase	18
Artikel 3.4 Samenstelling van de postpropedeutische fase	19
Artikel 3.5 Samenstelling Associate-degreeprogramma	19
Artikel 3.6 Minor	19
Artikel 3.7 Honoursprogramma Hogeschool Leiden	20
Artikel 3.8 Algemene bepalingen over het onderwijsprogramma	20
Artikel 3.9 Auteursrecht studenten	21
Artikel 3.10 Studenten met een functiebeperking	21
Artikel 3.11 Studenten die topsport beoefenen	22
Hoofdstuk 4 Examens en getuigschriften	24
Artikel 4.1 De examens van de opleiding	24
Artikel 4.2 Toekenning graden	25
Artikel 4.3 Getuigschriften	25
Artikel 4.4 Afgifte getuigschriften	26
Artikel 4.5 Verklaring bij vertrek	26
Hoofdstuk 5 Toetsing en beoordeling	27
Artikel 5.1 Toetsing binnen de opleiding	27
Artikel 5.2 Frequentie van toetsing, toetsrooster en toetsregels	27
Artikel 5.3 Mondelinge toetsing	28
Artikel 5.4 Volgorde van toetsen en tentamens	28
Artikel 5.5 Vrijstelling van het afleggen van toetsen en tentamens	29
Artikel 5.6 Beoordeling van toetsen/tentamens, toekenning van studiepunten (EC)	30
Artikel 5.7 Geldigheidsduur van beoordelingen	31
Artikel 5.8 Registratie en bekendmaking van gekregen beoordelingen en behaalde studiepunten (EC)	32
Artikel 5.9 Inzage en bewaring	32
Artikel 5.10 Onregelmatigheden, fraude en plagiaat	33
Hoofdstuk 6 Studieloopbaanbegeleiding en studieadvies	36
Artikel 6.1 Studieloopbaanbegeleiding	36
Artikel 6.2 Studieadvies	36
Artikel 6.3 Bindend studieadvies	37
Artikel 6.4 Voorwaarden bindend studieadvies	38
Artikel 6.5 Doorstroom van propedeutische fase naar postpropedeutische fase	39

Artikel 6.6 Verwijzing in de postpropedeutische fase	40
Hoofdstuk 7 Examencommissie	41
Artikel 7.1 Instelling examencommissie, benoeming examinatoren	42
Artikel 7.2 Taken en bevoegdheden examencommissie	40
Artikel 7.3 Samenstelling, verzoeken aan en beslissingen van examencommissie	43
Hoofdstuk 8 Rechtsbescherming	44
Artikel 8.1 herziening [vervallen !]	44
Artikel 8.2 Rechtsbeschermingsmogelijkheden	45
Hoofdstuk 9 Slot- en invoeringsbepalingen	46
Artikel 9.1 Onvoorziene gevallen	46
Artikel 9.2 Overgangsbepalingen	46
Artikel 9.3 Bekendmaking van de regeling	46
Artikel 9.4 Citeertitel, inwerkingtreding	46
<u>TOELICHTING VOOR INTERN GEBRUIK</u>	47
Algemeen	47
Extra artikelen	47
Overgangsregeling	47
Paginanummering	47
Gebruik van kleuren	47
<u>BIJLAGEN</u>	
Bijlage A Competenties van de opleiding	48
Bijlage B Onderwijsprogramma's (post)propedeutische fase /associate-degreeprogramma (aparte bijlagen PABO-VSP)	49
Bijlage C Keuzedeel: aanbod opleidingsminoren, onderwijsprogramma en eisen per minor, rol examencommissie m.b.t. minoren	50
Bijlage D Regels met betrekking tot horen door de examencommissie	52
Bijlage E Regels met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens toetsen en tentamens	53
Bijlage F Overgangsregeling	56
Bijlage G Deel 1 en 2: toevoeging landelijke kennisbasistoetsen lerarenopleiding	57

HOOFDSTUK 1: ALGEMEEN

ARTIKEL 1.1 BEGRIPSBEPALINGEN

In deze regeling wordt verstaan onder:

- **afstudeerrichting**: specialisatie binnen de opleiding als bedoeld in artikel 7.13 van de WHW, niet zijnde een associate-degreeprogramma of een minor. Dit deel van de bacheloropleiding draagt bij aan de generieke of specifieke competenties van de opleiding, gericht op verdieping in een bepaalde richting van de opleiding of het werkveld;
- **Awb**: Algemene wet bestuursrecht;
- **associate-degreeprogramma**: programma als bedoeld in artikel 7.8a van de WHW met een studielast van ten minste 120 studiepunten. Een associate degree is een tussenniveau in het hoger beroepsonderwijs tussen mbo niveau 4 en hbo-bachelor;
- **beoordeling**: de vaststelling door een examinerator in welke mate de student of extraneus heeft voldaan aan de eisen die voor een bepaalde onderwijseenheid of bepaald onderdeel daarvan zijn geformuleerd;
- **bindend studieadvies (BSA)**: studieadvies, waaraan een bindende afwijzing als bedoeld in artikel 7.8b, derde lid, van de WHW, is verbonden voor de betreffende opleiding, dan wel voor de opleidingen waarmee de betreffende opleiding een gemeenschappelijke propedeuse heeft;
- **college van beroep voor de examens**: college van beroep voor de examens, bedoeld in artikel 7.60 tot en met 7.63 van de WHW en artikel 8.17 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden. Bij dit college kunnen studenten in beroep gaan tegen onder andere beslissingen van de examencommissie of een examinerator;
- **College van Bestuur**: bestuur van de Stichting Hogeschool Leiden, tevens instellingsbestuur van Hogeschool Leiden;
- **competentie**: een integraal geheel van beroepskennis, –houding en –vaardigheden dat nodig is om binnen relevante beroepscontexten adequaat te kunnen functioneren;
- **contactuur**: klokuur waarop onderwijs geroosterd is onder begeleiding van een docent, of een klokuur waarop een toets of tentamen geroosterd is;
- **cluster**: organisatorische eenheid van Hogeschool Leiden bestaande uit meerdere opleidingen waarbinnen tevens contractactiviteiten en onderzoek plaatsvinden;
- **CROHO**: Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs, waarin alle opleidingen zijn vermeld, die, indien met goed gevolg zijn afgelegd, een officieel getuigschrift in de zin van de WHW opleveren met de daarbij behorende graad (Associate degree, Bachelor of Master);
- **deeltijdse opleiding**: opleiding die zodanig is ingericht dat rekening is gehouden met de mogelijkheid dat de student ook in beslag kan worden genomen door andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten;
- **duale opleiding**: opleiding die zo is ingericht dat het volgen van het onderwijs gedurende één of meerdere periodes wordt afgewisseld met beroepsuitoefening in verband met dat onderwijs. De opleiding bestaat uit een onderwijs- en een beroepsuitoefeningsdeel, waarbij het beroepsuitoefeningsdeel onderdeel is van het studieprogramma van de opleiding, zoals opgenomen in de bijlagen;
- **DUO**: Dienst Uitvoering Onderwijs;
- **eindkwalificaties**: competenties en kwalificaties waarover een student moet beschikken wanneer de student de opleiding met goed gevolg heeft afgerond;
- **ELO**: elektronische leeromgeving/ beveiligd netwerk binnen de hogeschool waarop informatie met betrekking tot de opleiding te vinden is;
- **European Credit (EC) / studiepunten**: de eenheid voor de berekening van de studielast als bedoeld in artikel 7.4 van de WHW waarbij 1 studiepunten (EC) gelijk

- is aan 28 uren studie. Studiepunten worden toegekend, indien het tentamen van de onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd;
- **EVC:** erkenning van eerder verworven competenties;
  - **EVC-procedure:** procedure die wordt uitgevoerd door een door Hogeschool Leiden erkende organisatie, niet zijnde een opleiding of een examencommissie van Hogeschool Leiden zelf, om op basis van deugdelijk onderzoek te komen tot erkenning van eerder verworven competenties en het waarderen van kennis en vaardigheden die buiten het onderwijs zijn opgedaan, van een persoon die niet als student of extraneus bij de opleiding is ingeschreven;
  - **examen:** het geheel van de met goed gevolg afgelegde tentamens van de tot een opleiding, een associate-degreeprogramma of een propedeutische fase van een opleiding behorende onderwijseenheden. Het examen kan tevens een aanvullend onderzoek omvatten dat door de examencommissie zelf wordt verricht;
  - **examencommissie:** commissie van personen als bedoeld in artikel 7.12 van de WHW;
  - **examinator:** degene die ingevolge artikel 7.12c WHW door de examencommissie is aangewezen voor het afnemen van één of meer tentamens of onderdelen daarvan en het vaststellen van de uitslag daarvan, niet zijnde een student of extraneus;
  - **extraneus:** degene die door de instelling is ingeschreven als extraneus als bedoeld in de artikelen 7.32 en 7.36 van de WHW voor een opleiding die voltijds of deeltijds is ingericht;
  - **fraude:** elk handelen of nalaten, waarvan een student wist of behoorde te weten, dat het op de juiste wijze vormen van een oordeel over iemands kennis, inzicht, vaardigheden, competenties, (beroeps)houding, reflectie bij het vaststellen van de uitslag van tentamens of onderdelen daarvan geheel of gedeeltelijk onmogelijk maakt.
  - **functiebeperking:** alle aandoeningen die chronisch van aard zijn en tot studievertraging (kunnen) leiden. Aandoeningen als een motorische of zintuiglijke handicap, psychische belemmeringen, een spraakstoornis, dyslexie, dyscalculie, een autismespectrumstoornis, AD(H)D en chronische ziekten mede daaronder begrepen;
  - **getuigschrift:** het getuigschrift, inclusief bijlage (cijferlijst), en indien van toepassing een supplement;
  - **gezamenlijke afstudeerrichting:** afstudeerrichting als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW die door de hogeschool en een of meerdere Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs gezamenlijk wordt verzorgd;
  - **gezamenlijke opleiding:** opleiding als bedoeld in artikel 7.3c van de WHW die door de hogeschool en een of meerdere Nederlandse of buitenlandse instellingen voor hoger onderwijs gezamenlijk wordt verzorgd;
  - **Gezamenlijke Vergadering:** gezamenlijke vergadering als bedoeld in artikel 10.16b van de WHW, waarin leden van de ondernemingsraad en de studentenraad gezamenlijke medezeggenschap uitoefenen;
  - **hogeschool:** Hogeschool Leiden;
  - **intranet:** beveiligd netwerk binnen de hogeschool waarop hogeschoolbrede informatie te vinden is;
  - **Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden:** faciliteit als bedoeld in artikel 7.59a van de WHW waar alle beroepen, bezwaren en klachten in het kader van de rechtsbescherming van een student ingediend worden.
  - **major:** dat deel van de bacheloropleiding met een studielast van 210 studiepunten (EC) dat bijdraagt aan de ontwikkeling van de competenties van de bacheloropleiding, opgenomen in bijlage A;
  - **minor:** een samenhangend verdiepend, verbredend of doorstroom keuzeprogramma dat gevolgd wordt in de postpropedeutische fase van de bacheloropleiding, niet zijnde een afstudeerrichting, met een studielast van 15 EC of 30 EC, dat bijdraagt aan specifieke of generieke competenties. Het onderwijsprogramma van de minoren die de bacheloropleiding aanbiedt, is opgenomen in bijlage C;

- **NT2-diploma:** diploma van het officiële Staatsexamen Nederlands als tweede taal waarvan het programma II als richtlijn geldt voor de toelating tot het hoger onderwijs;
- **onderwijseenheid:** onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3 van de WHW, die in samenhang met andere onderwijseenheden het onderwijsprogramma van de opleiding vormt en waaraan een tentamen is verbonden. Een onderwijseenheid kan betrekking hebben op een praktische oefening;
- **onderwijsmanager:** hoofd van een of meerdere opleidingen binnen een cluster van de hogeschool;
- **onderwijsprogramma:** het samenhangend geheel van onderwijseenheden dat verzorgd wordt door de opleiding die een student volgt;
- **onderwijsweek:** week waarin onderwijsactiviteiten zijn geprogrammeerd, waaronder tevens begrepen: tentamens en toetsen;
- **onregelmatigheid:** het zich niet houden door de student aan de regels voor goede gang van zaken bij toetsing en tentaminering, opgenomen in bijlage E, dan wel het schuldig maken aan fraude of plagiaat;
- **opleiding:** bacheloropleiding als bedoeld in artikel 7.3a, tweede lid, onder a, van de WHW;
- **opleidingscommissie:** adviescommissie als bedoeld in artikel 10.3c van de WHW;
- **plagiaat:** het nagenoeg letterlijk overnemen van delen van andermans werk of ideeën, zonder aan te geven dat het andermans woorden zijn of zonder het vermelden van vindplaats van het stuk (diefstal van intellectueel eigendom);
- **postpropedeuse:** fase van de opleiding direct volgend op de propedeuse;
- **praktische oefening:** onderwijseenheid als bedoeld in artikel 7.3, tweede lid, van de WHW, waarin de nadruk ligt op praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening en op de beroepsuitoefening in verband met het onderwijs in een duale opleiding, voor zover deze activiteiten onder begeleiding van de hogeschool plaatsvinden. Een praktische oefening kan worden vormgegeven in een project;
- **propedeuse:** propedeutische fase van de opleiding als bedoeld in artikel 7.8 van de WHW met een studielast van 60 studiepunten (EC) waaraan een propedeutisch getuigschrift is verbonden;
- **student:** degene die voor een opleiding als student als bedoeld in artikel 7.32 van de WHW door de hogeschool is ingeschreven;
- **Studentenstatuut Hogeschool Leiden:** statuut als bedoeld in artikel 7.59 van de WHW waarin de rechten en plichten van studenten staan vermeld. Het studentenstatuut bestaat uit een instellingsspecifiek en een opleidingsspecifiek deel;
- **studieadvies:** advies als bedoeld in artikel 7.8b van de WHW dat door de opleiding aan het eind van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van een opleiding aan de student over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de bacheloropleiding wordt uitgereikt. Naast het advies aan het eind van het eerste jaar van inschrijving kan een studieadvies worden uitgebracht aan de student zolang het propedeutisch examen niet is behaald. Aan dit advies kan een bindende afwijzing (een bindend studieadvies) verbonden zijn;
- **studiejaar:** het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar. De studielast van een studiejaar bedraagt 60 studiepunten (EC) oftewel 1680 uren studie;
- **studieloopbaanbegeleider:** degene die namens de opleiding is aangewezen om studieloopbaanbegeleiding voor studenten te verzorgen;
- **studieloopbaanbegeleiding:** de studiebegeleiding van de student waarbij aandacht is voor de studie, keuze- en planningsprocessen, gericht op een effectieve studievoortgang;
- **studiepunt / European Credit (EC):** de eenheid voor de berekening van de studielast als bedoeld in artikel 7.4 van de WHW, waarbij 1 studiepunt (EC) gelijk is aan 28 uren studie. Studiepunten worden toegekend, indien het tentamen van de onderwijseenheid met goed gevolg is afgelegd;

- **supplement bij getuigschrift:** document, bedoeld in artikel 7.11 van de WHW, dat voldoet aan het Europees vastgesteld format, dat wordt toegevoegd aan het getuigschrift, met uitzondering van een propedeutisch getuigschrift en een getuigschrift van een associate-degreeprogramma, en waarin staat vermeld: de aard, het niveau, de context, de inhoud en de status van de opleiding;
- **tentamen:** een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van een student waarvan de uitkomst als beoordeling door een examinerator wordt vastgesteld en dat de afsluiting vormt van een onderwijseenheid. Een tentamen kan bestaan uit een of meerdere toetsen;
- **toets:** onderdeel van een tentamen. Aan een toets wordt een beoordeling door een examinerator verbonden en wordt beoordeeld of een student de benodigde kennis, bepaald inzicht, bepaalde vaardigheden of competenties bezit behorende bij een deel van een onderwijseenheid;
- **voltijdse opleiding:** opleiding die is ingericht zonder dat rekening is gehouden met het verrichten van andere werkzaamheden dan onderwijsactiviteiten;
- **vrijstelling:** vrijstelling voor het afleggen van één of meer toetsen of tentamens, dit ter beoordeling aan de examencommissie, op grond van eerder met goed gevolg afgelegde tentamens of examens in het hoger onderwijs, of op grond van buiten het hoger onderwijs opgedane kennis en vaardigheden, al dan niet aangetoond door middel van een EVC-procedure;
- **werkdagen:** maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van nationale feestdagen en roostervrije dagen;
- **WHW:** Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.

ARTIKEL 1.2 REIKWIJDTE VAN DE REGELING

1. Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleiding leraar basisonderwijs verder te noemen: de opleiding.
2. Deze regeling is van toepassing op alle studenten die op enig moment gedurende de looptijd van deze regeling, studiejaar 2015-2016, zijn ingeschreven bij de opleiding, en op de personen die gedurende de looptijd van de regeling verzoeken om toegelaten te worden tot de opleiding. Tevens is deze regeling van toepassing op extraneï die op grond van hun inschrijving het recht hebben om deel te nemen aan een examen van de opleiding dan wel aan toetsen en tentamens daarvan.
3. Deze regeling is van toepassing op een gezamenlijke opleiding, indien de opleiding hiervan deel gaat uitmaken, tenzij in de overeenkomst die aan de gezamenlijke opleiding ten grondslag ligt anders is bepaald.
4. Indien binnen de opleiding een of meerdere gezamenlijke afstudeerrichtingen worden verzorgd, dan is deze regeling daarop onverkort van toepassing, tenzij in de overeenkomst die aan een gezamenlijke afstudeerrichting ten grondslag ligt anders is bepaald.
5. Indien binnen de opleiding een associate-degreeprogramma wordt verzorgd dan is deze regeling daarop onverkort van toepassing, voor zover in deze regeling niet specifiek iets anders is aangegeven.
6. Deze regeling dan wel een onderdeel daarvan kan van overeenkomstige toepassing worden verklaard op degene, niet zijnde een student of extraneus, die deelneemt aan onderdelen van de opleiding.

ARTIKEL 1.3 VASTSTELLING EN WIJZIGING VAN DE REGELING

1. Deze onderwijs- en examenregeling kent instellingsspecifieke en opleidingsspecifieke bepalingen.
2. De instellingsspecifieke bepalingen worden jaarlijks door het College van Bestuur vastgesteld, na instemming van de Gezamenlijke Vergadering -voor zover dit is vereist.
3. De opleidingsspecifieke bepalingen worden jaarlijks door het College van Bestuur voor de aanvang van het studiejaar vastgesteld. De onderwijsmanager is verantwoordelijk voor het opstellen van de opleidingsspecifieke bepalingen. Vaststelling gebeurt niet eerder dan nadat de opleidingscommissie een advies aan de onderwijsmanager heeft uitgebracht en na instemming van de Gezamenlijke Vergadering -voor zover dit is vereist. Het is niet toegestaan de instellingsspecifieke bepalingen te wijzigen, tenzij het College van Bestuur hiervoor na een gemotiveerd verzoek van de onderwijsmanager toestemming heeft gegeven.
4. Het wijzigen van deze regeling gedurende het studiejaar vindt uitsluitend plaats onder voorwaarde dat de belangen van de betrokken studenten daardoor redelijkerwijs niet worden geschaad. Daarbij kan voor een overgangsregeling worden gekozen.
5. Voor het wijzigen van deze regeling dient de procedure, bedoeld in het tweede lid, dan wel het derde lid, te worden gevolgd afhankelijk van het feit of het gaat om een instellingsspecifieke of opleidingsspecifieke wijziging.
6. Indien door tussentijdse wijziging(en) van deze regeling de belangen van een student (kunnen) worden geschaad, kan deze student een gemotiveerd verzoek indienen bij de examencommissie tegen toepassing van de desbetreffende wijziging van de regeling. Na onderzoek van de examencommissie volgt er een gemotiveerde uitspraak waarbij aandacht wordt besteed aan de afweging van het individuele belang van de student en het belang van de kwaliteit van de opleiding alsmede de beroepsmogelijkheid voor de student.

HOOFDSTUK 2: VOOROPLEIDING, TOELATINGSEISEN EN VRIJSTELLINGEN

ARTIKEL 2.1 VOOROPLEIDINGSEISEN

1. De volgende diploma's van middelbaar beroepsonderwijs (mbo), hoger algemeen voortgezet onderwijs (havo) of voorbereidend wetenschappelijk onderwijs (vwo) geven toegang tot de opleiding:

De reguliere voltijd, de vrijeschoolpabo:

- a. diploma MBO niveau 4; Hiervoor gelden extra toelatingseisen: De landelijke toelatingstoetsen aardrijkskunde, geschiedenis en natuur&techniek dienen behaald te zijn.
- b. diploma HAVO, alle profielen; Hiervoor gelden extra toelatingseisen: De landelijke toelatingstoetsen aardrijkskunde, geschiedenis en natuur&techniek dienen behaald te zijn indien het betreffende vak geen onderdeel uitmaakte van het eindexamenpakket van de aankomende student. Voor natuur&techniek voldoet het als in het vak biologie of natuurkunde eindexamen gedaan is.
- c. diploma VWO, alle profielen: directe toelating

De Academische pabo:

- a. diploma VWO, alle profielen: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek
- b. Propedeuse HBO/WO: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek

De tweejarige deeltijd, de tweejarige deeltijd Vrijeschool Pabo:

- a. Bachelor diploma HBO/WO; directe toelating

2. Een aanstaande student die niet aan de nadere vooropleidingseisen (7.25 van de WHW) voldoet, dat wil zeggen: dat hij niet het juiste profiel heeft of dat hij binnen een profiel niet het juiste vak (bedoeld in het eerste lid) heeft gevolgd; kan worden toegelaten tot de opleiding wanneer in een onderzoek voor aanvang van de opleiding is vastgesteld dat hij aan inhoudelijk vergelijkbare eisen heeft voldaan. De eisen waaraan een student blijkens het onderzoek moet voldoen, zijn: zie lid 2.1.

Voordat de student ingeschreven kan worden, stelt de examencommissie, namens het College van Bestuur, vast of aan de eisen is voldaan. De procedure van het onderzoek of aan de gestelde eis(en) is voldaan, ziet er als volgt uit en is tevens te raadplegen middels de toelatingsvoorwaarden pabo 2015-2016 (<http://www.hsleiden.nl/pabo/inschrijven-toelating>)

Op basis van het onderzoek beslist de examencommissie, namens het College van Bestuur, of aan de eisen is voldaan. Indien aan de eisen is voldaan, kan de student alsnog ingeschreven worden.

- 2a. De toegang tot de opleiding tot leraar basisonderwijs is mede afhankelijk van de bijzondere nadere vooropleidingseisen (artikelen 7.25a en 7.25b WHW).

De bijzondere nadere vooropleidingseisen zijn:

De reguliere voltijd, de vrijeschoolpabo:

- a. diploma MBO niveau 4; Hiervoor gelden extra toelatingseisen: De landelijke toelatingstoetsen aardrijkskunde, geschiedenis en natuur&techniek dienen behaald te zijn: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek
- b. diploma HAVO, alle profielen; Hiervoor gelden extra toelatingseisen: De landelijke toelatingstoetsen aardrijkskunde, geschiedenis en natuur&techniek dienen behaald te zijn als in het betreffende vak eindexamen gedaan is. Voor

natuur&techniek voldoet het als in het vak biologie of natuurkunde eindexamen gedaan is: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek
c. diploma VWO, alle profielen: Vrijgesteld van extra toelatingseisen: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek

De Academische pabo:

- a. diploma VWO, alle profielen: diploma VWO, alle profielen: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek
- b. Propedeuse HBO/WO: toelatingsbesluit na intakeprocedure en gesprek

De tweejarige deeltijd de tweejarige, deeltijd Vrijeschool Pabo:

- a. Bachelor diploma HBO/WO; Vrijgesteld van extra toelatingseisen

De toetsing van de bijzondere nadere vooropleidingseisen worden landelijk afgenomen. De toetsen zijn digitaal en kunnen worden afgenomen aan de Hogeschool Leiden. De toets duurt anderhalf uur, met dyslexieverklaring een half uur verlenging. De uitslag van de toets blijft anderhalf jaar geldig. Meer informatie en inschrijving gaat via : <http://goedvoorbereidnaardepabo.nl/>
Indien de student niet kan aantonen dat hij voldoet aan de nadere vooropleidingseisen voor de opleiding tot leraar basisonderwijs dan kan hij door middel van een mondeling assessment aantonen dat hij over de desbetreffende kennis beschikt. Dit geldt alleen als aan twee van de drie toelatingstoetsen is voldaan (een positieve uitslag op de toets en/of bij havisten door dat in vak(ken) eindexamen gedaan is) en reeds van één herkansing gebruik is gemaakt.

3. NIET VAN TOEPASSING

- 4. De bezitters van een diploma havo of vwo zonder profielaanduiding als bedoeld in het eerste lid, hebben de mogelijkheid toegelaten te worden tot de opleiding. Voormelde studenten dienen te voldoen aan eventuele nadere vooropleidingseisen, bedoeld in het eerste en tweede lid. Het gaat hier om: Zie voorts het zevende lid van dit artikel.
- 5. Een getuigschrift van een propedeuse of afsluitend examen van een HBO- of WO-opleiding geeft recht op inschrijving voor een bachelor-opleiding aan een hogeschool. Studenten dienen wel te voldoen aan eventuele (bijzondere) nadere vooropleidingseisen en eventuele aanvullende eisen, zoals bedoeld in de overige leden van dit artikel. Bovendien kunnen eisen gelden ten aanzien van de werkkring deeltijd bedoeld, zoals bedoeld in artikel 2.3.
- 6. Degene die beschikt over een al dan niet in Nederland afgegeven diploma dat op grond van een ministeriële regeling is aangemerkt als ten minste gelijkwaardig aan een diploma als bedoeld in het eerste lid, is toelaatbaar, mits – indien van toepassing – tevens wordt voldaan aan de eisen met betrekking tot het vakkenpakket en het bepaalde in het vierde lid en – ingeval van een buitenlands diploma - degene tevens blijkt geeft conform de eisen in artikel 2.2, vierde tot en met zesde lid, van een zodanig niveau van schriftelijke en mondelinge beheersing van de taal waarin het onderwijs gegeven wordt, dat hij in staat geacht kan worden het onderwijs goed te volgen. De student met een buitenlands diploma moet middels een taalassessment zijn taalvaardigheid aantonen.
- 7. Voor de personen, bedoeld in het vierde tot en met zesde lid, zijn het onderzoek en de eisen bedoeld in het tweede lid van overeenkomstige toepassing. De

examencommissie stelt, namens het College van Bestuur, vast of aan de eisen is voldaan voordat de student ingeschreven kan worden. Het onderzoek bestaat uit een taalassessment. Informatie hierover is op te vragen bij de examencommissie: ecie.educatie@hsleiden.nl Voor de Vrijeschool Pabo: vsp.examencommissie@hsleiden.nl

ARTIKEL 2.2 BUITENLANDSE VOOROPLEIDING

1. Wanneer een aanstaande student een buitenlandse vooropleiding, niet zijnde een buitenlands diploma als bedoeld in artikel 2.1, zesde lid, heeft en toelating tot de opleiding vraagt, stelt de examencommissie vast met welke Nederlandse vooropleiding de buitenlandse vooropleiding gelijkwaardig gesteld kan worden.
2. Degene, bedoeld in het eerste lid, is toelaatbaar, indien:
  - a. de buitenlandse vooropleiding ten minste gelijkwaardig is aan een Nederlandse vooropleiding die toegang tot de opleiding zou geven; en
  - b. hij/zij tevens blijkt geeft van een zodanig niveau van schriftelijke en mondelinge beheersing van de taal waarin het onderwijs gegeven wordt, dat hij/zij in staat geacht wordt om het onderwijs goed te volgen.
3. Een buitenlandse vooropleiding wordt geacht gelijkwaardig te zijn aan die genoemd in artikel 2.1, eerste lid, indien de bedoelde vooropleiding toegang geeft tot het wetenschappelijk of hoger onderwijs in het land dat het Verdrag inzake de erkenning van kwalificaties betreffende hoger onderwijs in de Europese regio (Trb. 2002, 137) heeft geratificeerd, vorenstaande onverminderd de bevoegdheid van de examencommissie om namens het College van Bestuur aan te tonen dat er een aanzienlijk verschil bestaat tussen de algemene eisen betreffende de toegang op het grondgebied van het bedoelde land en de eisen gesteld in artikel 2.1, eerste en vierde lid. Is niet voldaan aan de eisen met betrekking tot het vakkenpakket, bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, dan is de procedure, bedoeld in artikel 2.1, tweede lid, van overeenkomstige toepassing.
4. Voor onderwijs gegeven in het Nederlands wordt voldoende beheersing van de taal aangetoond door het behalen van het staatsexamen Nederlands als tweede taal (NT2), programma II, of een hieraan gelijkwaardig examen, dit laatste ter beoordeling aan de examencommissie. De procedure die gevolgd moet worden: voor onderwijs gegeven in het Nederlands, beoordeelt de examencommissie of er voldoende beheersing van de taal is aangetoond, door middel van een taalassessment. Meer informatie is op te vragen via ecie.educatie@hsleiden.nl. voor de Vrijeschool Pabo: vsp.examencommissie@hsleiden.nl
5. Niet van toepassing.
6. Het bewijsstuk waarmee voldoende beheersing van de Nederlandse of Engelse taal wordt aangetoond, mag op het moment van eerste inschrijving voor de opleiding niet ouder zijn dan 24 maanden.
7. Buitenlandse studenten die niet de Nederlandse nationaliteit hebben en die 18 jaar of ouder zijn op de eerste dag waarop de opleiding begint waarvoor voor de eerste maal om inschrijving wordt verzocht, moeten op die dag rechtmatig verblijf houden in de zin van artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000.
8. Voor buitenlandse studenten met een verblijfsvergunning voor studie geldt de eis dat ze jaarlijks minimaal 50%² van de studiepunten van het betreffende studiejaar behaald moeten hebben. Bij een lagere score zal hiervan een melding

---

² Zie daarvoor [IND/modern migratiebeleid](#)

aan de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) worden gedaan, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor de student niet aan zijn verplichtingen heeft kunnen voldoen. Per opleiding kan een dergelijke melding eenmaal achterwege blijven.

9. Bijzondere nadere vooropleidingseisen pabo en buitenlandse diploma's

- Diploma's van een van de BES-eilanden (Bonaire, Sint Eustatius en Saba) (conform de WVO BES en WEB BES) zijn Nederlandse diploma's. Voor deze diploma's gelden dezelfde regels als voor (Europees) Nederlandse diploma's conform de WVO en de WEB.
- Overige diploma's, ook diploma's van (de autonome landen binnen het Koninkrijk) Curaçao, Aruba en Sint Maarten zijn buitenlandse diploma's. Bij het toelaten van studenten met een buitenlands diploma gelden dezelfde regels als voor andere hbo-opleidingen.
- Specifiek voor de bijzondere nadere vooropleidingseisen pabo geldt dat:
  - een buitenlands diploma vergelijkbaar met een Nederlands VWO diploma voldoet aan de pabo toelatingseisen. Leerlingen met een dergelijk diploma hoeven daarom geen toelatingstoetsen te doen;
  - een buitenlands diploma vergelijkbaar met een Nederlands HAVO of MBO diploma, ongeacht de vakken op het diploma, voldoet niet aan de toelatingseisen die gelden voor geschiedenis, aardrijkskunde en natuur & techniek. Leerlingen met een dergelijk diploma moeten daarom voor alle drie de toelatingseisen een toelatingstoets doen;
  - een buitenlands diploma van Curaçao, Aruba en Sint Maarten vergelijkbaar met een Nederlands Havo diploma voldoet wél aan de toelatingseisen als bij het behalen van dit diploma eindexamen is gedaan in de vakken geschiedenis, aardrijkskunde en biologie, natuurkunde of nlt. Leerlingen met een dergelijk diploma hoeven alleen toelatingstoetsen te doen voor de vakken waar zij geen eindexamen in hebben gedaan.
- Voor wat betreft de toelatingstoetsen geldt dat een leerling met een Nederlands diploma (dit is inclusief een diploma van een van de BES-eilanden) die niet in de juiste vakken eindexamen heeft gedaan, vóór aanvang van de opleiding via toelatingstoetsen moet aantonen aan de toelatingseisen te voldoen.
- Voor leerlingen met een buitenlands diploma (dit is inclusief een diploma van Curaçao, Aruba of Sint Maarten) mag de instelling besluiten de leerling alvast toe te laten tot de opleiding, mits in de propedeutische fase de toelatingstoetsen alsnog worden afgenomen. Wanneer een student in deze periode de toelatingstoetsen niet haalt kan de student de opleiding niet voortzetten.

ARTIKEL 2.3 EISEN WERKCRING DEELTIJD

1. Aan studenten van de opleiding die in deeltijd wordt verzorgd, worden geen eisen gesteld omtrent het verrichten van werkzaamheden tijdens het volgen van de opleiding.
2. Niet van toepassing.

3. Niet van toepassing.

ARTIKEL 2.4 TOELATINGSONDERZOEK

1. Een persoon van 21 jaar of ouder die niet voldoet aan de vooropleidingseisen bedoeld in artikel 2.1 en niet hiervan is vrijgesteld, kan in aanmerking komen voor het afleggen van een toelatingsonderzoek (colloquium doctum, artikel 7.29 WHW). Dat toelatingsonderzoek wordt afgenomen door een door het College van Bestuur aangewezen commissie. Indien voormeld persoon door middel van het onderzoek heeft blijk gegeven van geschiktheid voor het desbetreffende onderwijs en van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het voldoende kunnen volgen van dat onderwijs, kan de examencommissie, namens het College van Bestuur, deze persoon vrijstellen van voormelde vooropleidingseisen. Informatie en aanvraag hiervoor verloopt via de examencommissie: ecie.educatie@hsleiden.nl. Voor de Vrijeschool Pabo: vsp.examencommissie@hsleiden.nl.
2. Deelname aan het toelatingsonderzoek is alleen mogelijk als de leeftijd van 21 jaar is bereikt op het moment van het eerste jaar van inschrijving bij de opleiding.
3. De examencommissie kan, namens het College van Bestuur, in individuele gevallen besluiten ontheffing te verlenen van de leeftijdsgrens van 21 jaar, indien:
  - a. betrokkene in het bezit is van een buitenlands diploma dat in eigen land toegang geeft tot een instelling voor hoger onderwijs; of
  - b. in bijzondere gevallen geen diploma kan worden overgelegd.
4. Het toelatingsonderzoek heeft ten doel vast te stellen of de kandidaat blijk geeft van geschiktheid voor het onderwijs van de opleiding en van voldoende beheersing van de Nederlandse taal voor het succesvol kunnen deelnemen aan het onderwijs van de opleiding. Bij het toelatingsonderzoek moet de student voldoen aan de volgende eisen: De test meet woordenschat, taalgevoel, taalkundig –logisch denken, exact-logisch denken, ruimtelijk voorstellingsvermogen en cijfermatig redeneren.
5. Het toelatingsonderzoek wordt namens de opleiding uitgevoerd door AOB-Compaz. Meer informatie over de procedure, eisen en aanmelding kun je vinden op de website: <http://www.hsleiden.nl/pabo/inschrijven-toelating>. De potentiële student meldt zich aan bij Hogeschool Leiden en wordt verwezen naar AOB-Compaz. Voor deelname aan het onderzoek meldt de kandidaat zich aan bij AOB-Compaz. Een aanmeldingsformulier met kosten, een oefenset van de testen en een toelichting van de onderdelen die worden getest wordt dan aan de kandidaat gestuurd. AOB-Compaz stuurt de hogeschool een mededeling als: de kandidaat voldoet wel/niet aan de eisen. De student overhandigt persoonlijk de originele rapportage aan de examencommissie. Op basis van het onderzoek beslist de examencommissie, namens het College van Bestuur, of aan de eisen is voldaan zodat de student toch ingeschreven kan worden.
6. De examencommissie verstrekt aan de betrokkene die na het toelatingsonderzoek wordt afgewezen dan wel toegelaten, een schriftelijke verklaring ter bevestiging van de uitkomst van het toelatingsonderzoek. Deze verklaring heeft een geldigheidsduur van 24 maanden, gerekend vanaf de datum van ondertekening. Bij toelating tot de opleiding wordt een kopie van dit document door de examencommissie toegevoegd aan het dossier van de student.

- 7 De persoon zoals bedoeld in de eerste volzin van het eerste lid is ervoor verantwoordelijk dat de in de vorige leden van dit artikel bedoelde documenten (in het bijzonder de uitslag van het onderzoek zoals bedoeld in het vierde lid) op juiste wijze en tijdig bij de bevoegde instanties of organen (bijvoorbeeld: de examencommissie of de opleidingsmanager) terechtkomen.

Artikel 2.5 TOELATING DUAAL ONDERWIJS, EISEN WERKKRING

Niet van toepassing.

ARTIKEL 2.6 TOELATING, OVERIGE INSCHRIJFVOORWAARDEN EN UITSCHRIJVEN

1. Indien een aankomend student voldoet aan de eisen voor toelating tot de opleiding, opgenomen in dit hoofdstuk, dan leidt dit alleen tot een inschrijving voor de opleiding als student of extraneus, indien ook aan alle overige inschrijfvoorwaarden van Hogeschool Leiden wordt voldaan. De (inschrijf- en uitschrijf)voorwaarden alsmede de procedure tot inschrijving en uitschrijving bij de hogeschool zijn opgenomen in de Inschrijfregeling Hogeschool Leiden, te raadplegen via www.hsleiden.nl.
2. Een besluit van de examencommissie, namens het College van Bestuur, om een persoon op basis van de bijzondere mogelijkheden van dit hoofdstuk toe te laten tot de opleiding, leidt alleen tot inschrijving als student of extraneus, indien ook aan alle overige inschrijfvoorwaarden van Hogeschool Leiden wordt voldaan. Deze voorwaarden alsmede de procedure tot inschrijving bij de hogeschool zijn opgenomen in de Inschrijfregeling Hogeschool Leiden, te raadplegen via www.hsleiden.nl.

ARTIKEL 2.7 GEEN TOELATING OP GROND VAN ONGESCHIKTHEID

Indien de examencommissie kennis heeft van gedragingen of uitlatingen van degene die tot de opleiding wil worden toegelaten die blijken geven van ongeschiktheid voor de uitoefening van een of meerdere beroepen waartoe de opleiding opleidt, dan wel voor de praktische voorbereiding op de beroepsuitoefening, dan kan de examencommissie conform de procedure, bedoeld in artikel 3.16 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden, een beargumenteerd advies aan het College van Bestuur geven met het verzoek de inschrijving van de betrokkene te weigeren dan wel te beëindigen. Een dergelijk advies kan tevens door de clusterdirecteur of onderwijsmanager of in gezamenlijkheid worden uitgebracht. Het College van Bestuur volgt de procedure conform artikel 3.16 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden en kan in bijzondere gevallen en na zorgvuldige afweging van de betrokken belangen besluiten de inschrijving van de betrokkene te weigeren dan wel te beëindigen.

HOOFDSTUK 3: ONDERWIJSPROGRAMMA

ARTIKEL 3.1 DOELSTELLING VAN DE OPLEIDING

1. Met de opleiding wordt beoogd de student een zodanig samenhangende verzameling van kennis, houding en vaardigheden bij te brengen op het terrein van: Leraar basisonderwijs dat de student na het afronden van de opleiding in staat is tot professionele uitvoering van taken die afgeleid zijn van het competentieprofiel (eindkwalificaties) van de opleiding en hij in aanmerking komt voor een eventuele voortgezette opleiding. Na afronden van de opleiding moet de student als beginnend beroepsbeoefenaar zelfstandig en met een kritische instelling op hbo-bachelorniveau kunnen werken.
2. De competenties waartoe de opleiding opleidt, zijn opgenomen in bijlage A van deze OER.

ARTIKEL 3.2 INRICHTING VAN DE OPLEIDING

1. De volledige bacheloropleiding heeft een studielast van 240 studiepunten (EC), waarvan 60 studiepunten (EC) behoren tot de propedeutische fase en 180 studiepunten (EC) behoren tot de postpropedeutische fase.
2. De opleiding bestaat uit een samenhangend geheel van onderwijseenheden, die elk met een tentamen worden afgesloten. Aan onderwijseenheden worden hele studiepunten toegekend.
3. De opleiding is voltijds en deeltijds ingericht.
4. Niet van toepassing.

ARTIKEL 3.3 SAMENSTELLING VAN DE PROPEDEUTISCHE FASE

1. De opleiding heeft een propedeutische fase, met een omvang van 60 studiepunten (EC), die wordt afgesloten met een propedeutisch examen. De propedeutische fase heeft drie doelstellingen: oriëntatie, verwijzing en selectie, zoals bedoeld in artikel 7.8 WHW.
2. De propedeutische fase van de opleiding omvat de onderwijseenheden zoals beschreven in bijlage B van deze OER, waarbij wordt vermeld: de gedefinieerde en de minimaal te realiseren studielast per onderwijseenheid (in totaal 60 studiepunten/EC), de wijze van toetsing/tentaminering per onderwijseenheid, de code van de onderwijseenheid, alsmede de periode waarin de onderwijseenheid wordt aangeboden.
3. In de propedeutische fase van een opleiding zijn per week minimaal 12 contacturen geprogrammeerd.

ARTIKEL 3.4 SAMENSTELLING VAN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE (HOOFDFASE)

1. De postpropedeutische fase van de opleiding omvat de onderwijseenheden zoals beschreven in bijlage B van deze OER, waarbij wordt vermeld de gedefinieerde en de minimaal te realiseren studielast per onderwijseenheid (in totaal minimaal 180 studiepunten: EC), de wijze van toetsing/tentaminering per onderwijseenheid, de code van de onderwijseenheid alsmede de periode waarin de onderwijseenheid wordt aangeboden.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 3.5 SAMENSTELLING ASSOCIATE-DEGREEPROGRAMMA

Niet van toepassing.

ARTIKEL 3.6 MINOR

1. Een minor heeft een omvang van 15 studiepunten (EC) of 30 studiepunten (EC) en maakt deel uit van de postpropedeutische fase van de opleiding.
2. Binnen Hogeschool Leiden is het aanbod van alle minoren te vinden op intranet (<https://intranet.hsleiden.nl/studenten> onder het kopje "minoren") en die webpagina toont tevens wanneer de inschrijving van de minoren start en op welke wijze de student zich kan inschrijven. Op voormelde webpagina zijn tevens de inschrijfprocedures en deadlines terug te vinden voor minoren voor Hogeschool Leiden.
Op internet zijn minoren terug te vinden die openstaan voor externe studenten, via www.kiesopmaat.nl.
3. De student kan kiezen welke minor hij wil volgen, mits de student voldoet aan de toelatingseisen voor die minor en de student voor aanvang van die minor toestemming heeft van de examencommissie van zijn opleiding en, indien nodig, van de examencommissie van de opleiding die de minor aanbiedt. Indien de examencommissie besluit dat een student geen toestemming aan de examencommissie van zijn opleiding hoeft te vragen voor het volgen van bepaalde minoren, dan is dat besluit in bijlage C opgenomen.
4. In bijlage C van deze regeling wordt beschreven welke minoren een opleiding aanbiedt, waarbij ten minste wordt vermeld:
  - a. of het aanbieden van een bepaalde minor wel of niet gebonden is aan een minimum aantal deelnemers;
  - b. welke toelatingseisen voor een minor van toepassing zijn;
  - c. uit welke onderwijsonderdelen de minor bestaat, met inbegrip van het aantal studiepunten (EC) en de wijze van toetsing/tentaminering en herkansing van elke onderwijseenheid binnen de minor, de code van de onderwijseenheden alsmede de periode waarin de minor wordt verzorgd.
5. De student die een minor aan een andere onderwijsinstelling in het binnen- of buitenland (bijvoorbeeld via www.kiesopmaat.nl of [Erasmus+](#)) wil volgen, dient voor aanvang van de minor toestemming te vragen bij de examencommissie voor de invulling van de minorruimte in het examenprogramma. De examencommissie kan bepalen dat de student uit een lijst met vooraf samengestelde minoren dient te kiezen.
In bijlage C is de te volgen procedure voor studenten beschreven.
6. Voor deelname aan een minor dient de student de propedeuse behaald te hebben, tenzij de examencommissie toestemming geeft om een door de student voorgestelde minor te volgen. Aan de deelname van een minor kunnen extra toelatingseisen worden gesteld. Deze toelatingseisen worden vooraf bekend gemaakt aan de studenten.
7. De penvoerende opleiding van een minor draagt er zorg voor dat de informatie, bedoeld in het vierde lid, voor inschrijving voor de minor toegankelijk is voor alle mogelijk geïnteresseerde studenten.

ARTIKEL 3.7 HONOURSPROGRAMMA HOGESCHOOL LEIDEN

1. Door de instelling wordt aan daartoe geselecteerde studenten een interdisciplinair extracurriculair honoursprogramma aangeboden.
2. In het reglement Honoursprogramma Hogeschool Leiden worden de voorwaarden voor deelname aan het programma, de selectie en de opzet en inhoud van het

programma beschreven. Het reglement is te raadplegen via:
hsleiden.nl/honoursprogramma/.

3. Indien een student het honoursprogramma met goed gevolg heeft afgelegd, ontvangt de student een certificaat waarop ten minste de inhoud van het programma, de studielast en de resultaten van de student worden vermeld.

ARTIKEL 3.8 ALGEMENE BEPALINGEN OVER HET ONDERWIJSPROGRAMMA

1. Het onderwijs wordt gegeven en de examens worden afgenomen in het Nederlands. In afwijking daarvan kan een andere taal worden gebezigd, indien:
  - a. het onderwijs betreft dat gegeven wordt door een anderstalige gastdocent;
  - b. de specifieke aard, de inrichting, de kwaliteit van het onderwijs of van een onderwijseenheid noodzaakt een andere taal te gebruiken, dan wel dat dit vanwege de herkomst van de studenten voor de hand ligt; of
  - c. het een minor betreft waarbij is vermeld dat deze minor in een andere taal wordt verzorgd.
2. In een opleiding die in het Nederlands wordt aangeboden, kan gebruik gemaakt worden van verplicht gestelde Engelstalige literatuur.

ARTIKEL 3.9 AUTEURSRECHT STUDENTEN

1. Het auteursrecht dat rust op werken die in het kader van de opleiding door studenten of extranei worden gemaakt, komen toe aan de student of extraneus, tenzij hiervan bij overeenkomst is afgeweken.
2. De instelling kan met de student of extraneus overeenkomen dat de instelling wordt vrijgesteld van de verplichtingen die uit het auteursrecht voortvloeien dan wel dat de naam van de instelling op producten wordt vermeld.
3. Onverminderd het tweede lid ontvangt de instelling een digitaal exemplaar van een afstudeeropdracht of afstudeeronderzoek dat door de instelling mag worden aangewend voor onderwijs- en publicatiedoeleinden. Hiervan kan bij (aanvullende) overeenkomst worden afgeweken, indien is afgesproken dat sprake is van een vertrouwelijke afstudeeropdracht of een vertrouwelijk afstudeeronderzoek.

ARTIKEL 3.10 STUDENTEN MET FUNCTIEBEPERKING

1. Studenten met een functiebeperking hebben op grond van wettelijke bepalingen (zoals artikel 7.13, tweede lid, onder m, WHW) recht op doeltreffende voorzieningen, tenzij deze voor de instelling een onevenredige belasting vormen.
2. Voorzieningen dienen er toe belemmeringen weg te nemen of te beperken, zodat de student de gelegenheid heeft om de studie succesvol te kunnen doorlopen. Voorzieningen dienen de zelfstandigheid en volwaardige participatie van de student zoveel mogelijk te bevorderen. De voorzieningen kunnen betrekking hebben op aanpassingen in het onderwijsprogramma (inclusief stages), studieroosters, toetsing/tentaminering, leermiddelen en andere onderwijsvoorzieningen. In totaal zijn er vier typen voorzieningen te onderscheiden:
  - materiele voorzieningen,
  - toets-/tentamineringsvoorzieningen,
  - onderwijsvoorzieningen,
  - financiële voorzieningen.
3. Een student die in aanmerking wil komen voor bepaalde voorzieningen, bedoeld in het tweede lid, dient zich hiervoor te melden bij de studentendecaan.

De student is verantwoordelijk voor het indienen van het verzoek tot toekenning van voorzieningen als bedoeld in het tweede lid, bij de examencommissie of de onderwijsmanager. De student kan de studentendecaan toestemming geven het verzoek door te sturen naar de examencommissie of de onderwijsmanager.

4. De examencommissie beslist over verzoeken voor voorzieningen met betrekking tot het afleggen van toetsen en tentamens, dan wel aanpassingen in het onderwijsprogramma met in achtneming van de eisen die deze regeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verlenen van de graad, bedoeld in artikel 4.2. De onderwijsmanager beslist over de verzoeken voor de andere voorzieningen.
5. In de uitwerking van het Beleid Studeren met een Functiebeperking van Hogeschool Leiden wordt vastgelegd welke procedure een student moet volgen om voorzieningen als bedoeld in het tweede lid, aan te vragen. Het beleid Studeren met een Functiebeperking alsmede de uitwerking hiervan is te raadplegen via intranet: [intranet: intranet.hsleiden.nl/boosa/hogeschoolbreed-beleid-vastgesteld/studeren-met-een-functiebeperking-sfb.-beleidsplan-2012-2016](http://intranet.hsleiden.nl/boosa/hogeschoolbreed-beleid-vastgesteld/studeren-met-een-functiebeperking-sfb.-beleidsplan-2012-2016). Oriënterende informatie is tevens te vinden op internet: [internet: hsleiden.nl/studentenvoorzieningen/studeren-functiebeperking](http://hsleiden.nl/studentenvoorzieningen/studeren-functiebeperking)
6. Om voor een student tijdig voorzieningen voor het afleggen van toetsen en tentamens te kunnen realiseren, dient een verzoek uiterlijk 30 werkdagen voor aanvang van een tentamenperiode te zijn ingediend bij de examencommissie.
7. Op een verzoek om voorzieningen wordt door de examencommissie dan wel de onderwijsmanager beslist binnen 20 werkdagen na ontvangst van het verzoek en die beslissing wordt vervolgens direct aan de student bekend gemaakt. De termijn van 20 werkdagen kan redelijkerwijs worden verlengd indien een verzoek nader onderzoek vergt. In het geval het verzoek nader onderzoek vergt, wordt de student uitsluitend gegeven over wanneer een beslissing op zijn verzoek genomen wordt.
8. Indien is voldaan aan de vereisten van het zesde lid en aan de procedurele eisen van de overige leden, in het bijzonder het vijfde lid, dan mag de verlenging van de beslistermijn, zoals bedoeld in de tweede volzin van het zevende lid, er niet toe leiden dat een student een tentamengelegenheid mist. Leidt het verlengen van de beslistermijn (zoals bedoeld in het zevende lid) ertoe dat de beoogde tentamengelegenheid (zoals bedoeld in het zesde lid) wordt gemist, dan heeft de student recht op een extra tentamengelegenheid. Voormelde extra tentamengelegenheid dient binnen een redelijke termijn na de beoogde tentamengelegenheid te liggen.
9. Indien een student het verzoek indient bij de verkeerde partij dan zendt die partij het verzoek zo snel mogelijk naar de juiste partij, met kennisgeving daarvan aan de student.

ARTIKEL 3.11 STUDENTEN DIE TOPSPORT BEOEFENEN

1. Studenten die een topsport beoefenen en voldoen aan de criteria van Hogeschool Leiden kunnen in aanmerking komen voor voorzieningen. Zie daarvoor: <https://intranet.hsleiden.nl/boosa/studentendecanaat/studeren-en-topsport/>
2. De examencommissie beslist over verzoeken voor voorzieningen met betrekking tot het afleggen van toetsen en tentamens, dan wel aanpassingen in het onderwijsprogramma met in achtneming van de eisen die deze regeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het verlenen van

de graad, bedoeld in artikel 4.2. De onderwijsmanager beslist over de verzoeken voor de andere voorzieningen.

3. Een student die in aanmerking wil komen voor bepaalde voorzieningen, bedoeld in het tweede lid, dient zich voor een intakegesprek topsport te melden bij de studentendecaan. Bij het intakegesprek topsport is ook de studieloopbaanbegeleider van de student of de coördinator van het betreffende studiejaar aanwezig. In het intakegesprek topsport wordt de belasting op de studie door het beoefenen van de topsport in kaart gebracht. Besproken wordt welke voorzieningen de student zouden kunnen ondersteunen bij diens studie en de wijze waarop de student deze periodiek kan aanvragen.
4. Afhankelijk van de aard van de voorzieningen dient de student het verzoek in bij de examencommissie dan wel de onderwijsmanager, overeenkomstig het tweede lid. De student zorgt voor de benodigde bewijsvoering, zoals trainings- en wedstrijdschema's.
5. Op een verzoek als bedoeld in het vierde lid wordt door de examencommissie dan wel de onderwijsmanager beslist binnen 20 werkdagen na ontvangst, tenzij een verzoek nader onderzoek vergt. In dat geval wordt de student uitsluitend gegeven wanneer een beslissing wordt genomen.
6. Indien een student het verzoek indient bij de verkeerde partij, dan zendt die partij het verzoek zo snel mogelijk naar de juiste partij, met kennisgeving daarvan aan de student.

HOOFDSTUK 4: EXAMENS EN GETUIGSCHRIFTEN

ARTIKEL 4.1 DE EXAMENS VAN DE OPLEIDING

1. Het examen van de propedeuse, indien de opleiding die aanbiedt: het associate-degreeprogramma, of afsluitend examen van de opleiding is behaald zodra de student alle onderwijseenheden behorende tot de propedeuse, het associate-degreeprogramma of de opleiding, zoals opgenomen in bijlagen, al dan niet met een of meerdere vrijstellingen, heeft behaald.
2. Het afsluitend examen van de opleiding kan niet eerder worden behaald dan nadat het propedeutisch examen is behaald, dan wel vrijstelling is verleend voor het afleggen daarvan.
3. De examencommissie stelt de uitslag van het examen, bedoeld in het eerste lid, vast nadat de examencommissie heeft onderzocht of de student aan alle voor het betreffende examen geldende verplichtingen heeft voldaan. Voor het vaststellen van de uitslag van het examen kan de examencommissie slechts rekening houden met de resultaten die zijn behaald uiterlijk een 5 werkdagen voor de datum waarop de examencommissie de uitslag van het examen vaststelt. De datum die op het getuigschrift komt te staan (de formele datum van afstuderen), komt overeen met de datum van de dag van het afleggen van het laatst behaalde tentamen of de toets van een onderwijseenheid.
4. In afwijking van het eerste lid kan de examencommissie besluiten dat het examen tevens omvat een door haar zelf te verrichten afsluitend onderzoek, naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus.
5. Aan het begin van elk studiejaar stelt de voorzitter van de examencommissie de data vast waarop de uitslag van de examens, bedoeld in het derde lid, worden vastgesteld. Het vorenstaande met inachtneming van het derde en het vijfde lid.
6. Het vaststellen van de uitslag van het examen van de opleiding dan wel de propedeuse vindt in de regel eenmaal per maand plaats.
5. Het examen van de opleiding, of indien de opleiding die aanbiedt: het associate-degreeprogramma, wordt (worden) behaald met het predicaat "cum laude" (excellent), indien voldaan is aan alle hierna genoemde voorwaarden:
  - a. de student heeft elke onderwijseenheid van de post-propedeutische fase, die in een cijfer wordt uitgedrukt, afgesloten met een cijfer van ten minste 7,0 en
  - b. het gewogen gemiddelde van de beoordelingen van onderstaande onderwijseenheden van de post-propedeutische fase, die in een cijfer worden uitgedrukt, is ten minste het cijfer 8,0:

Voltijd: PV3001-14 (Onderzoek en onderwijsontwikkeling E), PV3002-14 (Onderzoek en onderwijsontwikkeling F), PV4ST7-15 (stage 7), PV4LA-15 (LIO-assessment), PV4PR-15 (Afstudeerpresentatie).

Academische Pabo: PVA4ST7-15 (stage 7), PVA4LA-15 (LIO assessment), PVa4PR-15 (afstudeerpresentatie).

4-jarige deeltijd: PD3SJO-14 (specialisatie JK/OK), PD3Sas-14 (stage 3 specialisatie), PD4MKz-15 (Minor keuze), PD4Ea-15 (eindassessment), PD4OWk-15 (onderwijskunde), PD4SAa-15 (stage afstudeerfase).

2-jarige deeltijd: PT2HEV-15 (Thema (h)erkennen van verschillen), PT2OMV-15 (Thema Omgaan met verschillend), PT2VEO-15 (Thema Visies en onderwijsconcepten), PT2ST4-15 (stage 4), PT2Ea-15 (Assessment en afstudeerpresentatie).

Artikel 4.2 TOEKENNING GRADEN

1. Het College van Bestuur verleent de graad Bachelor of Education, indien de examencommissie heeft vastgesteld dat het examen van de opleiding met goed gevolg is afgelegd.
2. Niet van toepassing.

ARTIKEL 4.3 GETUIGSCRIFTEN

1. Het College van Bestuur stelt het model van de getuigschriften en de hierna genoemde bijlagen vast na overleg met de clusterdirecteuren en met inachtneming van artikel 7.11 van de WHW. In ieder geval wordt op de getuigschriften vermeld:
  - a. de naam van de opleiding en de instelling, zoals vermeld in het CROHO-register;
  - b. welke onderwijseenheden het examen omvatte (wordt vermeld in een bijlage);
  - c. in voorkomende gevallen welke minor is behaald;
  - d. in voorkomende gevallen welke bevoegdheid daaraan is verbonden;
  - e. welke graad door het College van Bestuur is verleend;
  - f. op welk tijdstip de opleiding voor het laatst is geaccrediteerd, dan wel de toets nieuwe opleiding met goed gevolg heeft ondergaan;
  - g. indien het een gezamenlijke opleiding of afstudeerrichting betreft, de naam van de instelling of instellingen die de bedoelde opleiding of afstudeerrichting mede heeft of hebben verzorgd.
2. In een bijlage bij het getuigschrift (de cijferlijst) worden de onderwijseenheden van het examen en de behaalde minor benoemd, waarbij tevens per onderwijseenheid de omvang in studiepunten (EC) en de behaalde beoordeling wordt vermeld. De beoordelingen dienen conform artikel 5.1, tweede lid, ook in de bijlage te zijn vermeld.
3. Het getuigschrift en de bijlagen (de cijferlijsten) worden opgesteld in het Nederlands. Aan de student wordt per opleiding niet meer dan één getuigschrift uitgereikt.
4. Aan het getuigschrift voor het examen van de opleiding wordt een supplement gevoegd dat tot doel heeft inzicht bieden in de aard en inhoud van de afgeronde opleiding, mede met het oog op internationale herkenbaarheid van opleidingen. Het supplement bevat in ieder geval:
  - a. de naam van de opleiding en de instelling die de opleiding verzorgt;
  - b. een beschrijving van de inhoud van de opleiding, van de hogeschool en van het onderwijssysteem in Nederland;
  - c. de studielast van de opleiding.Het supplement wordt opgesteld in het Nederlands of in het Engels.

ARTIKEL 4.4 AFGIFTE GETUIGSCRIFTEN

1. De examencommissie stelt in samenspraak met de onderwijsmanager de data vast waarop de getuigschriften, bedoeld in dit hoofdstuk, in een openbare bijeenkomst georganiseerd door de opleiding worden uitgereikt.
2. Indien betrokkene niet wenst deel te nemen aan de openbare bijeenkomst tot uitreiking van het getuigschrift dan is het getuigschrift, met bijlage en het supplement, beschikbaar binnen 20 werkdagen na het vaststellen van de uitslag van het examen.

3. Een getuigschrift wordt niet uitgereikt op het moment dat een student niet ingeschreven stond op de door de examencommissie vastgestelde examendatum of indien de student het verschuldigde collegegeld van één of alle inschrijvingsjaren niet heeft betaald.
4. Voor zover uit de administratie van de instelling niet blijkt dat de student heeft voldaan aan de desbetreffende vereisten, overlegt de student bij zijn verzoek tot uitreiken van het getuigschrift de volgende stukken:
  - a. een bewijs van inschrijving voor het studiejaar waarin de examendatum zoals door de examencommissie vastgesteld en opgenomen op het getuigschrift ligt;
  - b. een bewijs van betaling van het collegegeld van alle inschrijvingsjaren;
  - c. bewijzen van het behalen van onderwijseenheden.
5. Indien is voldaan aan het derde en vierde lid van dit artikel en artikel 4.1, in het bijzonder het eerste lid, dan reikt de examencommissie het getuigschrift uit ten bewijze dat het examen met goed gevolg is afgelegd. Het getuigschrift wordt ondertekend door de (plaatsvervangend) voorzitter, de (plaatsvervangend) secretaris van de examencommissie en door de student.
6. Geen getuigschrift voor de propedeuse wordt uitgereikt aan degene die van de examencommissie vrijstelling heeft gekregen om deze fase van de opleiding te volgen.

ARTIKEL 4.5 VERKLARING BIJ VERTREK

Op verzoek van degene die een (of meer dan een) tentamen(s) met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen getuigschrift als bedoeld in dit hoofdstuk van deze regeling kan worden uitgereikt, geeft de examencommissie een verklaring af waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door diegene met goed gevolg zijn afgelegd.

HOOFDSTUK 5: TOETSING EN BEOORDELING

ARTIKEL 5.1 TOETSING BINNEN DE OPLEIDING

1. Een tentamen ter afsluiting van een onderwijseenheid bestaat uit één of meerdere "toetsen". Elke toets omvat het door de examiner te verrichten onderzoek naar de kennis, het inzicht, de competenties dan wel de vaardigheden alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek.
2. Een toets wordt mondeling, schriftelijk of op andere wijze afgelegd. De wijze waarop wordt getoetst, wordt alvorens de onderwijseenheid aanvangt, per onderwijseenheid aangegeven in de bijlagen met de onderwijsprogramma's van de opleiding van deze regeling of door middel van een verwijzing naar een ander schriftelijk stuk waarin dat is opgenomen.
3. In bijzondere gevallen is slechts de examencommissie bevoegd om op een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek te bepalen dat een toets op andere wijze dan in deze regeling opgenomen, wordt afgelegd. De examencommissie heeft een termijn van 20 werkdagen na ontvangst van het verzoek om te beslissen. Het is de verantwoordelijkheid van degene die het verzoek indient om dit tijdig te doen.
4. Waar in dit hoofdstuk het begrip "toets", al dan niet in samengestelde vorm, wordt gebruikt, wordt daarmee tevens bedoeld op een tentamen.

ARTIKEL 5.2 FREQUENTIE VAN TOETSING, TOETSROOSTER, TOETSREGELS

1. Tot het afleggen van een toets wordt tweemaal per studiejaar gelegenheid gegeven. In bijzondere gevallen kan de examencommissie op een schriftelijk en met redenen omkleed verzoek van een student beslissen om afwijkingen met betrekking tot het aantal gelegenheden voor een toets toe te staan. Aan deelname aan de toets kan de voorwaarde voor inschrijving voor de toets worden verbonden.
2. Het toetsrooster wordt onder verantwoordelijkheid van de onderwijsmanager, na overleg met de examencommissie, bekendgemaakt via rooster.hsleiden.nl en/of via de ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse) en uiterlijk twee weken voor aanvang van de betreffende toetsperiode.
3. Voor elk tentamen en elke toets benoemt de examencommissie een of meerdere examinatoren die voldoen aan de voorwaarden gesteld in artikel 7.1, achtste lid, van deze regeling.
4. Op elke toets zijn de regels met betrekking tot de goede gang van zaken tijdens toetsen van toepassing, zoals opgenomen in bijlage E. Voor de landelijke kennisbasistoetsen Taal en Rekenen zijn er landelijke afspraken gemaakt: zie hiervoor de Bijlage G, deel 1 en deel 2, voor meer informatie: <https://www.10voordeleraar.nl/>
5. Indien een student of extraneus, die voor een toets in het voorgaande studiejaar (jaar "x - 1") een onvoldoende beoordeling heeft gekregen, in dit huidige studiejaar alsnog de betreffende toets wil afleggen, dan gelden de eisen uit deze regeling van dit huidige studiejaar (jaar "x") voor de toets, tenzij deze eisen ingrijpend gewijzigd zijn ten opzichte van het voorgaande studiejaar (jaar "x - 1") of de toets geen deel meer uitmaakt van het onderwijsprogramma in deze regeling. Zijn de eisen ingrijpend gewijzigd of maakt de toets geen deel meer uit van het onderwijsprogramma, dan krijgt de student de gelegenheid om de toets alsnog af te leggen conform de eisen uit het voorgaande studiejaar (jaar "x - 1"). Of de eisen voor een toets ingrijpend gewijzigd zijn, is ter beoordeling van de examencommissie. Op zijn laatst bij de aanvang van de betreffende onderwijseenheid waaraan de toets is verbonden, wordt via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse) bekendgemaakt of genoemde eisen ingrijpend veranderd zijn. Datum en tijdstip van de

toets conform het voorgaande studiejaar (jaar "x-1") worden door onderwijsmanager na overleg met de examencommissie vastgesteld en bekendgemaakt via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse). Op basis van een voldoende gemotiveerd verzoek van de student kan door de examencommissie eventueel een andere datum worden vastgesteld.

6. De onderwijsmanager draagt, via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse) zorg voor de publicatie van een overzichtsjijst ("conversielijst") met de voor het eerst vervallen onderwijseenheden (met de bijbehorende tentamens/toetsen) en de daarvoor ter vervanging aangewezen onderwijseenheden (met de tentamens/toetsen) uit dit huidige studiejaar, indien het onderwijsprogramma voor een opleiding ingrijpend gewijzigd wordt. Het is mogelijk dat hierbij wijzigingen optreden in het aantal studiepunten (EC) dat behaald moet worden. Deze conversielijst wordt gevoegd in de bijlage waar (indien van toepassing) de overgangsbepalingen van artikel 9.2 in zijn vermeld (bijlage F).
7. Indien geen gebruik is gemaakt van het zesde lid en een student geen gebruik heeft gemaakt van de gelegenheden tot herkansing bedoeld in het vijfde lid, dan wel hiervoor een onvoldoende beoordeling heeft gekregen, dan moet de student een door de examencommissie aangewezen tentamen of toets afleggen.

ARTIKEL 5.3 VORMEN VAN TOETSING

1. De (verschillende) opleidingen kennen een (grote) diversiteit aan (of groot aan verschillende) toets- en tentamineringvormen.
2. Bij de verschillende toets- en tentamineringvormen worden de daarbij passende methoden (kwaliteitscriteria) gehanteerd (toegepast) voor kwaliteitsborging.
3. Mondeling wordt niet meer dan een student of extraneus tegelijkertijd getoetst of getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.
4. Het afnemen van mondelinge toetsen of tentamens kan openbaar zijn. De examencommissie is bevoegd daarover nader te beslissen al dan niet op eigen initiatief of op verzoek van de student."

ARTIKEL 5.4 VOLGORDE VAN TOETSEN EN TENTAMENS

1. Toetsen kunnen binnen de opleiding in beginsel in een willekeurige volgorde worden afgelegd, met uitzondering van hetgeen bepaald is in de overige leden van dit artikel.
2. a. Aan het tentamen van de hierna genoemde onderwijseenheden kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat de student eerst onderstaande onderdelen heeft behaald:

Reguliere voltijd:

Deelname aan het tentamen van PV4LA-15 (LIO-assessment) kan pas indien de student het tentamen PV4ST7-15 stage 7 heeft behaald.

Deelname aan het tentamen PV4PR-15 (afstudeerpresentatie) kan pas indien de student 178 EC uit de post-propedeuse heeft behaald.

Academische pabo:

Deelname aan het tentamen PVA4PR-15 (afstudeerpresentatie) kan pas indien de student 178 EC uit de post-propedeuse heeft behaald.

Vierjarige deeltijd:

Deelname aan het tentamen van PD4EA-15 (toets: 3: afstudeerpresentatie, bijlage B deeltijd 4) kan pas indien de student het propedeusecertificaat en 175 EC uit de post-propedeuse heeft behaald.

Tweejarige deeltijd:

Deelname aan het tentamen van PT2AEA-15 (toets 3: afstudeerpresentatie, bijlage B tweejarige deeltijd 2) kan pas indien de student het propedeusecertificaat en 172 EC uit de post-propedeuse heeft behaald.

Vrijeschool Pabo:

Deelname aan tentamen VSP1FBO-5-15 kan pas als er minimaal 30 studiepunten behaald zijn, waarbij VSP1STA-5-15, VSP1STB-5-15 en VSP1STC-5-15 zijn afgerond.

Deelname aan tentamen VSP2STA-5-15 en VSP2STB-5-15 en VSP2STD-5-14 kan dan pas als VSP1FBO-5-14 is afgerond.

Deelname aan tentamen VSP3FBO-5-14 kan pas, als het propedeusecertificaat behaald is, er minimaal 90 studiepunten in de post-propedeutische fase zijn behaald, waarbij VSP2STA-5-14, VSP2STB-5-14, VSP2STC-5-14, VSP2STD-5-14 en VSP3STA-5-14, VSP3STB-5-14, VSP3STC-5-14, en VSP3REA-1-14 is afgerond.

Deelname aan de tentamens VSP3STA-5-14 kan dan pas als de tentamens VSP2STA-5-14, VSP2STB-5-14, VSP2STC-5-14 en VSP2STD-5-14 zijn afgerond.

Deelname aan VSP3STB-5-14 en VSP3STC-5-14 kan dan pas als VSP3STA-5-14 is afgerond.

Deelname aan de tentamens VSP4STB-5-13 VSP4AFS-6-13. VSP4PRE-6-13 en VSP4REF-6-13 kan dan pas als alle tentamens uit 2e en 3e studiejaar zijn behaald.

Vrijeschool Pabo deeltijd:

Deelname aan het tentamen VSPD1FBO-5-15 kan pas als VSPD1STA-5-15 en VSPD1STAB-5-15 zijn afgerond.

Deelname aan het tentamen VSPD2WAM-5-14 kan pas als het propedeusecertificaat is behaald en VSPD2STA-5-15 en VSPD2STB-5-15 zijn afgerond.

Deelname aan het tentamen VSPD2STA-5-15 en VSPD2STB-5-15 kan dan pas als VSPD1FBO-5-14 is afgerond.

- b. Overgang naar volgende leerjaren: Niet van toepassing
- 3. Aan het tentamen van de hierna genoemde onderwijseenheden kan niet eerder worden deelgenomen dan nadat de student eerst heeft deelgenomen aan de bijbehorende praktische oefeningen:
  - a. Reguliere Voltijd: Deelname aan de toets van PV1ST1-15 Stage 1 kan pas indien de student de toets PV1ST1-15 Intake heeft behaald.
- 4. De eisen voor deelname aan de digitale landelijke kennistoets staan in bijlage G

ARTIKEL 5.5 VRIJSTELLING VAN HET AFLEGGEN VAN TOETSEN EN TENTAMENS

- 1. Niet van toepassing
- 2. Niet van toepassing
- 3. De student die op andere gronden, dan die genoemd in vorige leden, meent in aanmerking te komen voor vrijstelling van het afleggen van een of meerdere toetsen behorende bij een of meerdere onderwijseenheden, dient daartoe, binnen zes weken, een schriftelijk gemotiveerd verzoek in bij de examencommissie. De

student motiveert zijn verzoek met de uitslag van vergelijkbare toetsen of tentamens die hij elders in het hoger onderwijs met goed gevolg heeft afgelegd, dan wel met bewijzen van elders verworven competenties (EVC) opgedaan binnen of buiten het hoger onderwijs. Degene die een EVC-procedure heeft doorlopen, sluit bij het verzoek de EVC-rapportage bij. De examencommissie kan, namens het College van Bestuur, vrijstelling verlenen van het propedeutisch examen op grond van het bezit van een aan het propedeutisch getuigschrift van de opleiding ten minste gelijkwaardig Nederlands of buitenlands getuigschrift

4. De examencommissie beoordeelt aan de hand van de overgelegde bewijsstukken of de student reeds voldoet aan de vereisten gesteld voor het tentamen of de toets(en) van de desbetreffende onderwijseenheid of een onderdeel daarvan. De examencommissie kan ook verlangen dat de student zijn competentieniveau ter zake in een toets aantoont. Indien tot toetsing wordt besloten, dan stelt de examencommissie een document met de inhoud en de procedure hiervan ter beschikking aan de betrokkene.
  5. De examencommissie kent een verzoek voor een vrijstelling toe, indien de student naar haar oordeel voldoet aan de vereisten gesteld voor het tentamen of de toets(en) van de desbetreffende onderwijseenheid of een onderdeel daarvan. De examencommissie informeert de student schriftelijk over haar beslissing binnen 20 werkdagen gerekend vanaf de datum waarop het verzoek is ontvangen.
  6. Indien een vrijstelling wordt toegekend, ontvangt de student een door de examencommissie ondertekend bewijs van vrijstelling. Een kopie van dit bewijs wordt door de examencommissie toegevoegd aan het dossier van de student.
  7. Bij de StudieVoortgangsAdministratie geldt in beginsel de ondertekeningsdatum van het vrijstellingsbewijs als de datum waarop de onderwijseenheid of een onderdeel daarvan is behaald. Het is de verantwoordelijkheid van de student dan om tijdig een verzoek tot vrijstelling in te dienen.
8. Niet van toepassing

ARTIKEL 5.6 BEOORDELING VAN TOETSEN/TENTAMENS, TOEKENNING VAN STUDIEPUNTEN (EC)

1. De beoordeling van een toets door een examiner vindt plaats aan de hand van vastgestelde criteria die uiterlijk bij aanvang van de betreffende onderwijseenheid bekend zijn gemaakt aan de student of extraneus via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse) . De beoordeling en de onderbouwing van de beoordeling aan de hand van de beschreven criteria voor de beoordeling, worden door de examiner schriftelijk vastgelegd.
2.
  - a. De beoordeling van een toets of tentamen wordt uitgedrukt in een cijfer of een kwalificatie. Zowel een toets als een tentamencijfer is een op één decimaal afgerond getal, variërend van 1,0 t/m 10,0 dan wel een geheel getal, variërend van 1 t/m 10.
  - b. Een voldoende beoordeling voor een toets of tentamen wordt uitgedrukt in een cijfer van ten minste 5,5 dan wel in een kwalificatie "voldoende" of "voldaan". Een onvoldoende beoordeling voor een toets of tentamen wordt uitgedrukt in een cijfer van ten hoogste 5,4 of in een kwalificatie "onvoldoende", dan wel "niet voldaan".
3. Indien de student of extraneus een toets aflegt waarvoor hij al eerder een beoordeling heeft gekregen, geldt, onverminderd het vierde lid, de beste beoordeling als beoordeling voor de toets.

4.
  - a. Indien een tentamen van de onderwijseenheid uit meerdere toetsen bestaat, krijgt de student of extraneus een voldoende beoordeling voor het tentamen, indien hij voor alle toetsen een voldoende beoordeling heeft gekregen.
  - b. Indien een tentamen uit meerdere toetsen bestaat, tellen de beoordelingen van die onderscheiden toetsen louter mee voor het desbetreffende tentamen waar de toetsen onderdeel van uitmaken.
  - c. Onverminderd onderdeel a, kan voor het vaststellen van het cijfer van een tentamen, indien dit tentamen uit meerdere toetsen bestaat, gebruik gemaakt worden van een weging. Van deze weging wordt melding gemaakt in de bijlagen met het onderwijsprogramma waar de onderwijseenheid deel van uitmaakt.
  - b. De totstandkoming van de (eind)cijfers ziet er als volgt uit:
In bijlage B staat per toetsnaam/vorm de weging opgenomen.

5. Bij een voldoende beoordeling voor een tentamen krijgt de student of extraneus de aan de onderwijseenheid verbonden studiepunten (EC) toegekend. Als een student of extraneus een vrijstelling voor een onderwijseenheid heeft gekregen dan is de onderwijseenheid behaald en worden de bijbehorende studiepunten (EC) toegekend.

6. De student of extraneus kan geen studiepunten (EC) behalen door compensatie van een onvoldoende beoordeling voor een tentamen met één of meer voldoende beoordelingen van andere tentamens, tenzij de examencommissie hierover anders besluit.

ARTIKEL 5.7 GELDIGHEIDSDUUR VAN BEOORDELINGEN

1. De geldigheidsduur van een beoordeling voor een tentamen is 5 jaar, tenzij sprake is van een onderbroken studie; zulks ter beoordeling aan de examencommissie. Bij een onderbroken studie dient de student daarom informatie bij de examencommissie in te winnen.
Ten aanzien van deeltentamens kunnen afwijkende bepalingen gelden.
De geldigheidsduur van een beoordeling voor een toets, als onderdeel van een tentamen:
  - twee jaar voor zover het een toets in de propedeutische fase betreft;
  - vijf jaar voor zover het een toets in de post-propedeutische fase betreft.

2. De examencommissie kan de geldigheidsduur van een beoordeling van een tentamen of toets bedoeld in het eerste lid verlengen. Dat verlengen kan de examencommissie op eigen initiatief of nadat de student hiertoe voor het verstrijken van de geldigheidsduur een gemotiveerd schriftelijk verzoek bij de examencommissie heeft ingediend.

ARTIKEL 5.8 REGISTRATIE EN BEKENDMAKING VAN GEKREGEN BEOORDELINGEN EN BEHAALDE STUDIEPUNTEN (EC)

1. Iedere beoordeling dient door de examinerator te worden geregistreerd in de StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS), waarbij ten minste de datum waarop de beoordeling is behaald moet zijn vermeld. In geval van een voldoende beoordeling voor een tentamen wordt als datum waarop de studiepunten (EC) zijn behaald de datum geregistreerd waarop de student (de toets die leidde tot de voldoende beoordeling voor) het tentamen heeft afgelegd.

2. De daartoe aangewezen examiner stelt na het afnemen van een toets of tentamen de beoordeling vast en maakt, voordat er recht is op inzage zoals bedoeld in artikel 5.9, deze bekend door registratie in de StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS). De maximale vaste termijn voor vaststellen en bekendmaken, gerekend vanaf de toets- of tentamendatum, bedraagt voor een
  - a. mondelinge toets: vijf werkdagen;
  - b. schriftelijke toets: vijftien werkdagen;
  - c. op andere wijze af te leggen toets: vijftien werkdagen.
  - d. De landelijke kennisbasistoetsen Taal en Rekenen (afgenomen door 10vdleraar: (Meer info: <https://www.10voordeleraar.nl/> hebben een termijn van 24 werkdagen
3. De StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS) draagt zorg voor een regelmatige actualisering van de bij haar geregistreerde beoordelingen van de student. De student kan zijn studievoortgangsoverzichten in beginsel altijd zelf raadplegen.
4. In geval van bijzondere situaties bepaalt de examencommissie of de in het tweede lid genoemde termijn verlengd wordt. Indien de termijn wordt gewijzigd, wordt de student of extraneus hiervan op de hoogte gesteld via de voor de opleiding gebruikelijke communicatiekanalen, te weten ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse).

ARTIKEL 5.9 INZAGERECHT EN HERKANSING

1. Een student heeft recht op inzage van zijn beoordeling in de onderwijsperiode volgend op de periode waarin de toets is gemaakt, waarbij de inzage uiterlijk vijf werkdagen na publicatie van het cijfer plaatsvindt en uiterlijk vijf werkdagen voor de herkansing plaatsvindt. Een student heeft in geval van:
  - a. schriftelijke toetsing, recht op inzage in het beoordeelde schriftelijke werk, de vragen en opdrachten van het tentamen of de toets, alsmede de normen waarmee de beoordeling tot stand is gekomen;
  - b. mondelinge toetsing, recht op een toelichting aan de hand van de normen waarmee de beoordeling tot stand is gekomen.
2. De wijze waarop de inzage geregeld is, wordt op zijn laatst bij de bekendmaking van de beoordeling bekendgemaakt via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, namelijk Rooster (rooster.hsleiden.nl -> betreffende klassenrooster en/of ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse).
3. Het beoordeelde werk wordt bewaard door één van de examinatoren van de toets of het tentamen dan wel door een centraal geregelde voorziening. Het bewaarde werk wordt niet vernietigd, totdat er ten minste twee jaren zijn verstreken nadat de beoordeling is vastgesteld en bekend gemaakt in de StudieVoortgangsAdministratie (OSIRIS).
4. In afwijking van het derde lid worden de eindwerkstukken (scripties, afsluitende onderzoeken of examens) die met goed gevolg zijn afgelegd (of beeldmateriaal minimaal) minimaal zeven jaar bewaard, na publicatie van het cijfer (of andere vorm van beoordeling).
5. In afwijking van de voorgaande leden geldt voor de landelijke kennisbasistoetsen een afwijkende inzageregeling. Zie daarvoor bijlage G

ARTIKEL 5.10 ONREGELMATIGHEDEN, FRAUDE EN PLAGIAAT

1. Indien wordt vermoed dat een student zich schuldig maakt aan een onregelmatigheid stelt de examinerator of surveillant hiervan een rapport op en doet dit zo snel mogelijk na de constatering toekomen aan de examencommissie. Niettemin wordt de student in de gelegenheid gesteld het desbetreffende tentamen op het desbetreffende moment af te ronden.
2. Een onregelmatigheid houdt in dat de student zich niet houdt aan de in bijlage E genoemde regels voor een goede gang van zaken bij toetsen en tentamens dan wel fraude of plagiaat pleegt.
Onder fraude wordt in ieder geval verstaan:
  - a. het tijdens de toetsing raadplegen van bronnen die niet zijn toegestaan;
  - b. het overnemen of kopiëren uit het werk van andere studenten die aan de toetsing deelnemen of hebben deelgenomen en dit vervolgens als authentiek, eigen werk aanbieden aan de examineratoren;
  - c. het moedwillig onjuist weergeven van onderzoeksgegevens in een onderzoeksrapport;
  - d. het bewust gelegenheid geven aan anderen tot zich schuldig maken aan fraude;
  - e. een poging tot het plegen van fraude;
  - f. het tijdens het nabespreken dan wel achteraf inzien van de gemaakte toets zonder toestemming van de examinerator of examencommissie maken van aantekeningen, enige wijzigingen aanbrengen, verbeteringen of anderszins commentaar op het gemaakte werk of bijbehorende formulieren dat de toets of onderdeel van de toets was.Onder plagiaat wordt in ieder geval verstaan:
  - g. het overnemen of kopiëren uit het werk van anderen en dit vervolgens als authentiek, eigen werk aanbieden aan de examineratoren;
  - h. het zonder bronvermelding overnemen van teksten uit artikelen, of uit door anderen geschreven werken, hetzij door te "knippen en plakken" uit elektronische documenten, hetzij door passages letterlijk over te typen;
  - i. het bewust gelegenheid geven aan anderen tot zich schuldig maken aan plagiaat.Onder onregelmatigheid wordt in ieder geval ook verstaan:
  - j. een verstoring van de orde of goede gang van zaken tijdens het moment van het afleggen van een toets of tentamen, waardoor de examencommissie redelijkerwijs niet meer kan borgen dat de resultaten van de toets of het tentamen op realistische wijze het kennisniveau weerspiegelen van de studenten die de toets of het tentamen hebben afgelegd;
  - k. het maken van foto's of andersoortige kopieën van de toets(vragen) tijdens de toets. Het maken van kopieën tijdens de inzage van een toets is niet toegestaan.
- 2a. Onverminderd de overige leden van dit artikel kan een doen of nalaten van een medewerker van de hogeschool dan wel van een student ertoe leiden dat er sprake is van een aan zekerheid grenzend vermoeden dat zich een onregelmatigheid heeft voorgedaan. Die onregelmatigheid is al dan niet genoemd in de overige leden van dit artikel of is een doen of nalaten in strijd met hetgeen in het maatschappelijk verkeer betaamt. Indien voormelde onregelmatigheid ertoe leidt dat de examencommissie niet langer kan borgen dat de resultaten van de toets of het tentamen op realistische wijze het kennisniveau weerspiegelen van de student of de studenten die de toets of het tentamen heeft of hebben afgelegd, kan de examencommissie besluiten over te gaan tot het nemen van een beslissing als bedoeld in het vijfde lid.
3. De melding van de onregelmatigheid, fraude of plagiaat wordt op de eerstvolgende vergadering van de examencommissie na ontvangst van het rapport

besproken, waarbij wordt bepaald op welke wijze de melding wordt onderzocht. Voordat de examencommissie na het onderzoek van de melding een beslissing neemt, worden de student(en) en eventuele belanghebbenden in de gelegenheid gesteld te worden gehoord. Het horen geschiedt in beginsel conform de procedure, bedoeld in bijlage D. Van het horen kan louter worden afgezien in situaties overeenkomstig de artikelen 7.3 en 7.17 van de Algemene wet bestuursrecht.

4. De student, of de studenten, wordt, of worden, na ontvangst van het rapport over een geconstateerde onregelmatigheid of fraude door de examencommissie erop gewezen dat de toets niet wordt beoordeeld, totdat de examencommissie heeft beslist welke consequenties zij aan het geconstateerde verbindt.
5. In geval van een onregelmatigheid, fraude of plagiaat kan de examencommissie beslissen, met inachtneming van het negende lid, dat ten aanzien van een student of een groep van studenten het volgende geldt:
  - a. aan het gemaakte werk geen beoordeling wordt toegekend, dan wel dat na overleg met de examinerator de reeds gegeven beoordeling ongeldig wordt verklaard;
  - b. indien de onregelmatigheid of fraude pas na afloop van het examen wordt vastgesteld, kan de student het getuigschrift van de opleiding worden onthouden of kan van de student het getuigschrift worden teruggevorderd waarbij de examencommissie kan bepalen dat de betrokken student het getuigschrift slechts wordt uitgereikt na een hernieuwde toets of examen in de door de examencommissie aan te wijzen onderdelen en op een door haar te bepalen wijze;
  - c. de student gedurende ten hoogste één jaar het recht wordt ontnomen om één of meer door de examencommissie aan te wijzen toetsen van de opleiding af te leggen;
  - d. in geval van ernstige onregelmatigheden dan wel herhaaldelijke fraude aan het College van Bestuur een advies wordt uitgebracht om de inschrijving voor de opleiding definitief te beëindigen.
  - e. Een combinatie van maatregelen is tevens mogelijk.
6. Indien de examencommissie beslist dat er geen sprake is van een onregelmatigheid of fraude dan zal de toets alsnog worden beoordeeld of, indien dit niet mogelijk is, zal er door de examencommissie een op het concrete geval toegespitste bijzondere voorziening worden getroffen.
7. De examencommissie komt, met inachtneming van het negende lid, binnen 20 werkdagen na ontvangst van het rapport met de melding van een onregelmatigheid of fraude tot een beslissing. In afwijking van voormelde 20 werkdagen dient de beslissing uiterlijk 5 werkdagen voor de herkansing te worden gegeven.
8. De beslissing van de examencommissie wordt de student schriftelijk (per brief of per e-mail) medegedeeld, waarbij de student gewezen wordt op de mogelijkheid tegen het besluit in beroep te gaan.
9. Indien het cijfer voor de toets of het tentamen reeds is vastgesteld, bepaalt de examinerator in hoeverre dat cijfer aanpassing behoeft. De examencommissie voorziet de examinerator van het nodige advies.

HOOFDSTUK 6: STUDIELOOPBAANBEGELEIDING EN (BINDEND) STUDIEADVIES

ARTIKEL 6.1 STUDIELOOPBAANBEGELEIDING

1. De onderwijsmanager faciliteert namens het College van Bestuur, conform artikel 4.11 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden, adequate studieloopbaanbegeleiding van de student, mede ten behoeve van zijn oriëntatie op mogelijke studiewegen binnen en buiten de opleiding. Tevens draagt de onderwijsmanager zorg voor bekendmaking van de geboden studieloopbaanbegeleiding via de gebruikelijke communicatiekanalen van de opleiding, namelijk ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse).
2. De onderwijsmanager draagt er zorg voor dat de student in de propedeutische fase ten minste vier maal per studiejaar in de gelegenheid wordt gesteld een gesprek te hebben over de studievoortgang met zijn daartoe aangewezen studieloopbaanbegeleider. In de postpropedeutische fase vindt voormeld gesprek minstens tweemaal per studiejaar plaats
3. Ter bespreking van problemen die rechtstreeks verband houden met de opleiding kan de student zich wenden tot zijn daartoe aangewezen studieloopbaanbegeleider. Ook voor problemen van persoonlijke aard die al dan niet rechtstreeks verband houden met de opleiding kan een student zich desgewenst tot de studieloopbaanbegeleider richten. Een melding van bijzondere omstandigheden in het kader van een bindend studieadvies kan evenwel alleen geschieden conform artikel 6.4, achtste tot en met elfde lid.
4. Met problemen van persoonlijke aard die al dan niet rechtstreeks verband houden met de opleiding kan de student zich tevens wenden tot de studentendecaan. Voor meer informatie over de studentendecaan, zie daarvoor de website van Hogeschool Leiden. Op de interne site is het terug te vinden op: intranet.hsleiden.nl/boosa/studentendecanaat. Naast de studentendecaan kan de student desgewenst contact opnemen met de coördinator Sfb, de intern vertrouwenspersoon of met de extern vertrouwenspersoon.

ARTIKEL 6.2 STUDIEADVIES

1. De examencommissie brengt namens het College van Bestuur aan iedere student, uiterlijk aan het einde van diens eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding, een schriftelijk studieadvies uit over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding.
2. Naast het advies aan het eind van het eerste jaar, bedoeld in het eerste lid, kan de examencommissie namens het College van Bestuur ook na het eerste jaar van inschrijving een studieadvies aan een student uitbrengen, zolang het propedeutisch examen van de opleiding niet met goed gevolg is afgelegd.

ARTIKEL 6.3 BINDEND STUDIEADVIES

1. De examencommissie kan namens het College van Bestuur aan het studieadvies, bedoeld in artikel 6.2, een afwijzing voor de opleiding verbinden, hierna te noemen: bindend studieadvies.
2. Een bindend studieadvies wordt slechts gegeven, indien de student naar het oordeel van de examencommissie, met inachtneming van persoonlijke omstandigheden, genoemd in bijlage III van het Studentenstatuut van Hogeschool Leiden, niet geschikt wordt geacht voor de opleiding, doordat zijn studieresultaten niet voldoen aan de vereisten gesteld in artikel 6.4, eerste tot en met vierde lid.

3. Van de student die een bindend studieadvies heeft ontvangen, wordt de inschrijving van de desbetreffende opleiding beëindigd conform artikel 7.42, derde lid, van de WHW met ingang van de maand volgend op de maand waarin de beslissing tot een bindend studieadvies is genomen. Daarnaast kan de student zich niet opnieuw inschrijven voor dezelfde opleiding en is zelf verantwoordelijk voor het stopzetten van studiefinanciering. Met de aanduiding "dezelfde opleiding" worden de opleidingsvarianten voltijd, deeltijd en duaal bedoeld, tenzij in de beslissing tot een bindend studieadvies anders is aangegeven.
4. De bepaling in het derde lid geldt tevens voor de opleiding of opleidingen waarmee de opleiding, waarvoor de student stond ingeschreven, een gemeenschappelijke propedeuse heeft, zoals is vastgelegd in de onderwijsprogramma's van de opleidingen.
5. Een bindend studieadvies wordt niet eerder dan tegen het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding uitgebracht. Een bindend studieadvies wordt ook uitgebracht aan het einde van het tweede jaar van inschrijving of zo snel als duidelijk is dat een student in diens tweede jaar van inschrijving het propedeutisch examen niet meer kan behalen. Aan de student die zijn inschrijving aan de hogeschool in de loop van het tweede jaar van inschrijving beëindigt en niet zijn propedeutisch examen heeft behaald, kan eveneens een bindend studieadvies worden uitgebracht. Aan de student die een verzoek tot uitschrijving vóór 1 februari van het eerste jaar van inschrijving indient, wordt geen bindend studieadvies uitgebracht.
6. Niet van toepassing.
7. De student die een bindend studieadvies heeft ontvangen en die zich op een later tijdstip weer wil inschrijven voor dezelfde opleiding, of bij een andere opleiding waarop het ontvangen bindend studieadvies van toepassing is, dient daartoe een schriftelijk onderbouwd verzoek in bij de examencommissie. De examencommissie besluit, namens het College van Bestuur, alleen positief, indien betrokkene voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat hij gedurende de periode tussen het ontvangen van het bindend studieadvies en het indienen van het verzoek om zich opnieuw voor dezelfde opleiding te kunnen inschrijven, zich zodanig heeft ontwikkeld, dat hij de opleiding alsnog met goed gevolg kan afronden.

ARTIKEL 6.4 VOORWAARDEN BINDEND STUDIEADVIES

1. Een student ontvangt een bindend studieadvies aan het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding, indien de student: Reguliere voltijd, tweejarige deeltijd, vrijeschool pabo voltijd en tweejarige deeltijd:
Een student ontvangt een bindend studieadvies aan het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding, indien de student minder dan 40 studiepunten (EC) behorend tot het propedeutisch examen heeft behaald op het moment dat het studieadvies wordt uitgebracht.

Academische pabo:

Een student ontvangt een bindend studieadvies aan het einde van het eerste jaar van inschrijving voor de propedeutische fase van de opleiding, indien de student minder dan 45 studiepunten (EC) behorend tot het propedeutisch examen heeft behaald, waarvan 23 EC voor het pabodeel, op het moment dat het studieadvies wordt uitgebracht.

2. Niet van toepassing.
3. Ook ontvangt de student een bindend studieadvies aan het einde van het eerste jaar van inschrijving, indien de student wel minstens 40 studiepunten (EC) heeft behaald, maar niet alle hierna genoemde onderwijseenheden van het propedeutisch examen heeft behaald:
Reguliere voltijd:
  - a. PV1ST1-15, PV1ST2-15
  - b. PV1LRT-15
Academische pabo:
  - a. PVA1ST1-15, PVA1ST2-15
  - b. PVA1LRT-15
Tweejarige deeltijd:
  - a. PT1ST1-15, PT1ST2-15
  - b. PT1LRT-15
Vrijeschool Pabo, incl. tweejarige deeltijd:
  - a. VSP1TLT-6-15
  - b. VSP1WCT-6-15
4. Een student ontvangt ook een bindend studieadvies, indien de student aan het einde van het tweede jaar van inschrijving het propedeutisch examen, te weten 60 studiepunten (EC) van het onderwijsprogramma van de propedeuse, niet heeft behaald. De examencommissie kan besluiten om eerder in het tweede jaar van inschrijving een bindend studieadvies uit te brengen aan een student, indien de student niet langer het propedeutisch examen kan behalen, waardoor niet aan de norm met betrekking tot de studieresultaten in het tweede jaar van inschrijving kan worden voldaan. Aan de student die zijn inschrijving aan de hogeschool in de loop van het tweede jaar van inschrijving beëindigt en niet zijn propedeutisch examen heeft behaald, kan eveneens een bindend studieadvies worden uitgebracht.
5. Resultaten die zijn behaald door een vrijstelling tellen mee bij de vaststelling of de student heeft voldaan aan de verschillende normen, bedoeld in het eerste tot en met derde lid, die gelden voor het al dan niet uitbrengen van een bindend studieadvies.
6. Een bindend studieadvies kan alleen worden uitgebracht, indien de student tijdig en ten minste eenmaal schriftelijk, door de examencommissie, namens het College van Bestuur, is gewaarschuwd dat hij bij voortdurende onvoldoende studievoortgang een bindend studieadvies zal ontvangen. In deze waarschuwing wordt een redelijke termijn vermeldt waarbinnen de student zijn studieresultaten ten genoegen van de examencommissie moet hebben verbeterd en de mogelijkheden die de opleiding daartoe biedt alsmede een omschrijving van de gevolgen van een bindend studieadvies.
7. De examencommissie besluit pas over het uitbrengen van een bindend studieadvies, nadat de student voorafgaand aan dit besluit in de gelegenheid is gesteld om gehoord te worden door de examencommissie of een deel van de examencommissie. Een beslissing tot het uitbrengen van een bindend studieadvies wordt schriftelijk, gemotiveerd en voorzien van informatie over de beroepsmogelijkheid aan een student gezonden.

8. Bij het uitbrengen van een bindend studieadvies wordt rekening gehouden met bijzondere omstandigheden van de student, bedoeld in bijlage III "persoonlijke omstandigheden bij studieadvies" van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden.
9. Indien persoonlijke omstandigheden van invloed zijn geweest op de studievoortgang van de student, is het de verantwoordelijkheid van de student ervoor zorg te dragen dat de examencommissie hiervan tijdig, uiterlijk tijdens het horen, bedoeld in het zevende lid, op de hoogte is. De student draagt er zorg voor dat de melding van de persoonlijke omstandigheden, bedoeld in het zevende lid, is voorzien van de nodige bewijsstukken. De melding kan de student via de studentendecaan laten lopen. De studentendecaan alsmede de examencommissie draagt er zorg voor dat meldingen van persoonlijke omstandigheden vertrouwelijk worden behandeld.
10. Een student die verzuimt persoonlijke omstandigheden tijdig te melden bij de examencommissie dan wel tijdig via de studentendecaan te laten melden, kan zich later bij het ontvangen van het bindend studieadvies niet meer beroepen op die omstandigheden, tenzij de student aantoont dat juist de bijzondere omstandigheden die tijdige melding hebben belet.
11. Indien wegens persoonlijke omstandigheden wordt afgezien van het uitbrengen van een bindend studieadvies dan wordt aan de student een voorlopig positief advies uitgebracht. Aan dit advies kunnen voorwaarden worden verbonden. Indien een voorlopig positief advies wordt uitgebracht aan het eind van het tweede jaar van inschrijving dan blijft het mogelijk alsnog een bindend studieadvies uit te brengen, zolang de student het propedeutisch examen niet met goed gevolg heeft afgelegd.

ARTIKEL 6.5 DOORSTROOM VAN PROPEDEUTISCHE FASE NAAR POSTPROPEDEUTISCHE FASE

1. Aan het einde van het eerste jaar van inschrijving stelt de examencommissie vast welke studenten kunnen doorstromen van de propedeutische fase naar de postpropedeutische fase. Toelaatbaar zijn:
  - a. studenten die het propedeutisch examen hebben behaald,
  - b. studenten die minstens 40 studiepunten (EC) hebben behaald in de propedeutische fase en indien van toepassing hebben voldaan aan de eisen bedoeld in artikel 6.4, tweede lid of derde lid, van deze regeling.
  - c. Studenten kunnen doorstromen van propedeuse jeugd (onder OER SPH, cluster SW&TP) naar voltijd pabo 2 regulier indien zij voldoen aan :
    - propedeuse, dan wel minstens 48 EC
    - voldoen aan de toelatingseisen 2015-2016 (zie hoofdstuk 2) voor de pabo
    - de landelijke taal- en rekentoets (overeenkomstig met reguliere pabo: PV1LRT-15)
2. Van studenten die een voorlopig positief advies, als bedoeld in artikel 6.4, elfde lid, hebben ontvangen, bepaalt de examencommissie of deze studenten wel of niet kunnen doorstromen naar de postpropedeutische fase van de opleiding.
3. Aan het deelnemen aan het onderwijs in zowel de propedeutische fase als de postpropedeutische fase kan de student geen rechten ontlenen ten aanzien van de wijze van inroostering. Het is dus mogelijk dat onderwijsactiviteiten in de propedeutische fase en de postpropedeutische fase gelijktijdig ingeroosterd zijn.

ARTIKEL 6.6 VERWIJZING IN DE POSTPROPEDEUTISCHE FASE

Niet van toepassing.

3. De examencommissie stelt een student in de gelegenheid te worden gehoord alvorens tot een beslissing over te gaan. Bij de beslissing houdt de examencommissie rekening met persoonlijke omstandigheden als bedoeld in bijlage III "Persoonlijke omstandigheden bij studieadvies" van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden.

HOOFDSTUK 7: EXAMENCOMMISSIE

ARTIKEL 7.1 INSTELLING EXAMENCOMMISSIE, BENOEMING EXAMINATOREN

1. Elke opleiding of groep van opleidingen heeft een examencommissie.
2. De examencommissie is het orgaan dat op objectieve, deskundige en onafhankelijke wijze vaststelt of een student of extraneus voldoet aan de voorwaarden die deze regeling stelt ten aanzien van kennis, inzicht en vaardigheden die nodig zijn voor het behalen van de graad, bedoeld in artikel 4.2.
3. Het College van Bestuur stelt de examencommissie in en benoemt de leden op basis van hun deskundigheid op het terrein van de opleiding of groep van opleidingen. De benoeming geschiedt voor de duur van een studiejaar. De leden zijn terstond herbenoembaar, waarbij de leden maximaal vijf maal achtereenvolgens benoemd kunnen worden. Het College van Bestuur draagt er zorg voor dat bij een benoeming van de leden van de examencommissie ten minste één herbenoemd lid is.
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt het instellingsbestuur er zorg voor dat:
  - a. ten minste één lid als docent verbonden is aan de desbetreffende opleiding of aan een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort;
  - b. ten minste één lid afkomstig is van buiten de desbetreffende opleiding of een van de opleidingen die tot de groep van opleidingen behoort en hij/zij tevens niet binnen het cluster doceert;
  - c. leden van het instellingsbestuur of personen die anderszins financiële verantwoordelijkheid dragen binnen de instelling niet worden benoemd.
5. Bij de instelling van de examencommissie worden een voorzitter, secretaris en diens plaatsvervangers benoemd.
6. De benoeming van de leden, bedoeld in het derde lid, wordt gedaan op voordracht van de clusterdirecteur. Alvorens tot een voordracht voor de leden over te gaan, hoort de clusterdirecteur de onderwijsmanager(s) en de zittende leden van de examencommissie over de samenstelling van de commissie voor de komende periode. Deze procedure wordt ook gevolgd bij een tussentijdse benoeming.
7. Het College van Bestuur draagt er zorg voor dat het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie voldoende wordt gewaarborgd.
8. Voor het afnemen van toetsen en tentamens en het vaststellen van de uitslag daarvan wijst de examencommissie examinatoren aan. Als examiner kunnen slechts worden aangewezen leden van het personeel die zijn belast met het verzorgen van het onderwijs in de desbetreffende onderwijseenheid alsmede deskundigen van buiten de instelling. Examinatoren verstrekken de examencommissie de gevraagde inlichtingen.

9. De examencommissie legt na afloop van elk studiejaar, uiterlijk 15 november van het volgende studiejaar, verantwoording af over haar activiteiten in een jaarverslag.
10. In een reglement met betrekking tot de examencommissies kunnen nadere regels worden vastgelegd met betrekking tot samenstelling, benoeming, werkwijze, besluitvorming, verantwoording en faciliteiten van de examencommissie. Alsmede met betrekking tot de onderlinge verhoudingen binnen een opleiding en binnen de instelling en de nadere eisen die gesteld worden aan examinatoren. Dit reglement is te vinden op intranet onder intranet.hsleiden.nl/boosa/juridische-zaken/examencommissie/reglement-examencommissies-nieuw

ARTIKEL 7.2 TAKEN EN BEVOEGDHEDEN EXAMENCOMMISSIE

1. De taken en verantwoordelijkheden zijn goeddeels vastgelegd in de WHW en de mandaatregeling van Hogeschool Leiden. De examencommissie is in ieder geval belast met:
  - a. het vaststellen of een student een examen heeft behaald;
  - b. het uitreiken van getuigschriften, supplementen en verklaringen;
  - c. het borgen van de kwaliteit van toetsing, toetsen, tentamens en examens en het borgen van de kwaliteit van de organisatie en de procedures rondom toetsen, tentamens en examens;
  - d. het verlenen van vrijstellingen van (nadere)vooropleidingseisen, bedoeld in hoofdstuk 2, waardoor een aanstaand student toelaatbaar is tot de opleiding;
  - e. het uitbrengen van een advies aan het College van Bestuur om een persoon wegens diens gedragingen of uitingen niet tot de opleiding toe te laten dan wel de inschrijving definitief te beëindigen (judicium abeundi);
  - f. het uitbrengen van een studieadvies, waaronder het bindend studieadvies;
  - g. het beoordelen van verzoeken om een bepaalde minor te mogen volgen;
  - h. het – met inachtneming van deze regeling, en behoudens de rol van de examinator - vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om de uitslag van tentamens, toetsen en examens te beoordelen en vast te stellen;
  - i. het verlenen van vrijstellingen voor tentamens en toetsen van onderwijseenheden;
  - j. het beslissen over uitzonderingsregels in zaken met betrekking tot het afleggen van toetsen, tentamens en examens;
  - k. het treffen van maatregelen ingeval van onregelmatigheden, fraude of plagiaat;
  - l. het adviseren van de clusterdirecteur ter zake van de benoeming van leden van de examencommissie;
  - m. met inachtneming van het oordeel van de desbetreffende examinator over het behaalde cijfer: het treffen van minnelijke schikkingen naar aanleiding van verzoeken daartoe van het college van beroep voor de examens;
  - n. het jaarlijks opstellen van een verslag van haar werkzaamheden. Dit verslag wordt gezonden naar de clusterdirecteur en het college van bestuur.
2. De voorzitter van de examencommissie, of in zijn afwezigheid zijn plaatsvervanger, is bevoegd zaken die de examencommissie aangaan en die naar zijn oordeel geen uitstel kunnen verdragen, zelfstandig af te handelen. In de eerstvolgende vergadering van de examencommissie wordt hierover verantwoording afgelegd aan de voltallige examencommissie.
3. Tenzij in de WHW of deze regeling anders is bepaald, neemt de examencommissie of de examinator binnen een termijn van 20 werkdagen een beslissing op een verzoek. Bij de beslistermijn voor alle beslissingen van de examencommissie of

examinator worden de eerste 10 werkdagen van de roostervrije zomerperiode niet meegerekend. Daarnaast kan de examencommissie of de examinator op grond van zwaarwegende omstandigheden, afwijken van de gegeven beslistermijn. In dit laatste geval wordt betrokkene daarover onverwijld geïnformeerd, waarbij wordt aangegeven wanneer een beslissing wordt genomen.

4. In een beslissing van de examencommissie of de examinator wordt de student gewezen op de mogelijkheden om in beroep te gaan tegen de beslissing.
5. Indien een student bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een examinator betrokken is die lid is van de examencommissie, neemt de betrokken examinator geen deel aan de beraadslaging over dit onderwerp in de examencommissie. De examencommissie kan de examinator wel verzoeken zijn standpunt naar voren te brengen.

ARTIKEL 7.3 SAMENSTELLING, VERZOEKEN AAN EN BESLISSINGEN VAN EXAMENCOMMISSIE EN EXAMINATOR

1. De samenstelling van de examencommissie wordt gepubliceerd op ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse).
2. Verzoeken aan de examencommissie of de examinator kunnen op de volgende wijze worden ingediend: het format voor het indienen van een verzoek (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse, examencommissie) kan gemaïld worden aan de examencommissie: ecie.educatie@hsleiden.nl.
Voor de Vrijeschool Pabo via vsp.examencommissie@hsleiden.nl.
3. De examencommissie draagt er zorg voor dat alle interne belanghebbenden, zoals de betreffende docenten en de studieloopbaanbegeleider op de hoogte gebracht worden van beslissingen over studenten die de examencommissie (of de examinator) heeft genomen. Indien nodig, met in achtneming van de privacy van de student, wordt ter informatie een kopie van het verzoek van de student bijgevoegd.

HOOFDSTUK 8: RECHTSBESCHERMING

ARTIKEL 8.1 VERZOEK OM HERZIENING BIJ DE EXAMENCOMMISSIE

Naar aanleiding van de uitspraak van het CBHO van 31 oktober 2014, in de zaak bekend onder nummer 2014/11, is de herzieningsprocedure bij de examencommissie komen te vervallen. Voor de van toepassing zijnde

rechtsbeschermingsprocedures zij verwezen naar hoofdstuk 8, vanaf paragraaf 8.2, van deze onderwijs- en examenregeling. De paragrafen 8.3 tot en met 8.6 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden bevatten tevens informatie over de geldende rechtsbeschermingsprocedures.

ARTIKEL 8.2 RECHTSBESCHERMINGSMOGELIJKHEDEN

1. De student heeft het recht om binnen zes weken na bekendmaking van een beslissing van de examencommissie of de examinerator een beroep in te dienen bij het Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden.
Het instellen van beroep schort de genomen beslissing niet op.
2. Een beroep dient schriftelijk, gemotiveerd, ondertekend en het bestreden besluit bijgevoegd ingediend worden bij:
Het Loket Rechtsbescherming Hogeschool Leiden
p/a afdeling BOOSA
postbus 382
2300 AJ Leiden.
3. Het College van Beroep van de Examens van Hogeschool Leiden behandelt de ingediende beroepen, bedoeld in het eerste lid.
4. Beroep kan door de ouders of (wettelijke) vertegenwoordigers van de student worden ingesteld, indien het beroepschrift is voorzien van een schriftelijke, ondertekende machtiging door de student.
5. In hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut Hogeschool Leiden wordt de procedure bij het College van Beroep voor de Examens van Hogeschool Leiden, zoals opgenomen in dit artikel, nader geregeld. Daarnaast zijn in hoofdstuk 8 van het Studentenstatuut de overige rechtsbeschermingsprocedures, zoals bezwaar via de Geschillenadviescommissie en de klachtenprocedure geregeld. Het Studentenstatuut Hogeschool Leiden is intern te raadplegen via: intranet.hsleiden.nl/boosa/juridische-zaken/studentenstatuut of extern via internet op: <http://www.hsleiden.nl/aems/studerenSub/Studstat12.pdf>

HOOFDSTUK 9: SLOT- EN INVOERINGSBEPALINGEN

ARTIKEL 9.1 ONVOORZIENE GEVALLEN

In gevallen waarin deze regeling niet voorziet, beslist de examencommissie, tenzij het gaat om onderwerpen die expliciet behoren tot de bevoegdheid van het College van Bestuur.

ARTIKEL 9.2 OVERGANGSBEPALINGEN

Bij een grondige wijziging van het onderwijsprogramma van de opleiding wordt de volgende overgangsregeling getroffen:

Na het laatste reguliere aanbod van het 'oude' onderwijs en de daarbij behorende toets, wordt de betreffende toets nog tweemaal als herkansing aangeboden. Daarna wordt bepaald welke toets uit het 'nieuwe' onderwijs een student moet afleggen ter vervanging van het 'oude' onderdeel.

ARTIKEL 9.3 BEKENDMAKING VAN DE REGELING

1. De onderwijsmanager draagt zorg voor een tijdige bekendmaking van deze regeling binnen de opleiding, van nadere regels die door de examencommissie zijn opgesteld alsmede van eventuele wijzigingen.
2. De onderwijs- en examenregeling is tevens te vinden op www.hsleiden.nl/pabo/oer en voor wat betreft de opleiding op de volgende vindplaats: ELO (elo.hsleiden.nl, betreffende jaarcourse).

ARTIKEL 9.4 CITEERTITEL, INWERKINGTREDING

Deze regeling kan worden aangehaald als de Onderwijs- en examenregeling 2015-2016 van de bacheloropleiding leraar basisonderwijs en treedt in werking op 1 september 2015 aan de Hogeschool van Leiden.

Bijlage A, B en C:

BIJLAGE A: COMPETENTIES VAN DE OPLEIDING ;

In deze bijlage wordt een overzicht gegeven van de competenties waartoe de opleiding opleidt.

De verdere concretisering van de competenties geformuleerd als bekwaamheidseisen zijn op moduleniveau beschreven.

Met de opleiding wordt beoogd de student tot een startbekwame leerkracht basisonderwijs op te leiden, die competenties verkregen heeft op het terrein van pedagogisch en vakinhoudelijk didactisch handelen, waardoor de afgestudeerde student in staat is tot een zelfstandige beroepsuitoefening.

De Stichting Beroepskwaliteit Leraren (SBL) formuleerde een aantal competenties en vaardigheden waarover een leraar moet beschikken. Deze competenties zijn uitgangspunt voor de opleiding. De competenties bestrijken verschillende gebieden die in de beroepsuitoefening van de leraar van belang zijn. In onderstaand schema zijn de competenties als volgt over die gebieden verdeeld:

Overzicht competenties	Met leerlingen	met collega's	met omgeving	met zichzelf
interpersoonlijk	1			
pedagogisch	2			
vakinhoudelijk en didactisch	3	5	6	7
organisatorisch	4			

Vrijeschool pabo BEKWAAMHEDEN EN BEKWAAMHEIDSEISEN

1. Kunstzinnig onderwijzen en begeleiden

De leerkracht kan zijn onderwijs kunstzinnig vormgeven zodat de leerlingen in het leerproces in hun totaliteit worden aangesproken en zich de leerstof op een zelscheppende wijze kunnen eigen maken. De leerkracht die kunstzinnig onderwijst, bezit het vermogen om:

- De leerstof aan te bieden in een vorm die uit de inhoud is voortgekomen en daarbij aansluit

- De leerstof aan te bieden op een wijze die tegemoetkomt aan de ontwikkelingsvragen die hij waarneemt aan het gedrag dat de kinderen als klas en individueel laten zien
- De leerstof zodanig te ontwerpen en aan te bieden dat de leerlingen geactiveerd worden om op een kunstzinnige, scheppende manier de leerstof eigen te maken. Dit om de eigen verbinding van de leerlingen met de leerprocessen zo groot mogelijk te maken
- Vakdidactisch te kunnen omgaan met de stadia van kunstzinnig werken
- Eigen bronnen voor creativiteit en kunstzinnig handelen te onderhouden
- Hij kan zodanig pedagogisch handelen dat de kinderen beleven dat de fysiek zintuiglijke wereld uitdrukking is van een spirituele realiteit

Bekwaamheidseisen

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid het onderwijs kunstzinnig vorm te geven. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- Hij kan het gedrag van kinderen in verband brengen met manifeste en latente ontwikkelingsvragen
- Hij kan zodanig ontwikkelingsstof ontwerpen en lesgeven dat de activiteiten afwisselen tussen hart, hoofd en handen
- Hij kan afwisselen tussen in en uitademende activiteiten
- Hij kan de kinderen in een actief scheppend proces brengen
- Hij kan beeldende en muzische activiteiten inzetten en afwisselen in het leerproces
- Hij kan zijn eigen kunstzinnige vermogens onderhouden

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis heeft de leraar primair onderwijs de volgende kennis

- hij is op de hoogte van verschillende manieren om kinderen waar te nemen
- hij weet welke activiteiten beeldend en welke activiteiten muzisch zijn
- hij weet welke activiteiten in en welke uitademend zijn
- hij kan de stappen in een kunstzinnig proces benoemen en toepassen in een vakdidactische context
- hij weet hoe de ontwikkeling van kunstzinnige vermogens van de kinderen verloopt

2. Interpersoonlijk handelen

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat er in zijn groep een prettig leef- en werkklimaat heerst. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar interpersoonlijk competent zijn.

Een leraar die interpersoonlijk competent is, geeft op een goede manier leiding. Zo'n leraar schept een vriendelijke en coöperatieve sfeer en brengt een open communicatie tot stand. Zo'n leraar bevordert de zelfstandigheid van de kinderen en zoekt in zijn interactie met hen een goede balans tussen:

- leiden en begeleiden
- sturen en volgen
- confronteren en verzoenen
- corrigeren en stimuleren

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn interpersoonlijke verantwoordelijkheid. Hij is zich bewust van zijn eigen houding en gedrag én van de invloed daarvan op de kinderen. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van groepsprocessen

en communicatie om een goede samenwerking met en van de kinderen tot stand te brengen. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij maakt contact met de kinderen en zorgt ervoor dat zij contact kunnen maken met hem en zich op hun gemak voelen
- hij geeft de kinderen leiding maar laat hun ook verantwoordelijkheid en geeft hun een eigen inbreng
- hij schept een goed klimaat voor samenwerking met de kinderen en tussen de kinderen onderling
- hij zorgt ervoor dat de kinderen een veilige leeromgeving ervaren
- hij kan zijn spraak en woordgebruik pedagogisch inzetten.

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij is goed op de hoogte van communicatie- en omgangsvormen in de leefwereld van de kinderen
- hij is op een praktisch niveau op de hoogte van communicatietheorieën, groepsdynamica en interculturele communicatie en hij kent vooral ook de implicaties daarvan voor zijn eigen doen en laten
- hij kan de pedagogische werking van spraak en woordgebruik toelichten.
- hij kan zijn interpersoonlijk handelen verklaren vanuit antroposofische, menskundige uitgangspunten

3. Spiritueel menskundig, pedagogisch handelen

De leraar primair onderwijs moet de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van de kinderen bevorderen. Hij moet hen helpen een zelfstandig en verantwoordelijk persoon te worden. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar pedagogisch competent zijn. Een leraar die pedagogisch competent is, creëert een veilige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen. Zo'n leraar zorgt ervoor dat de kinderen:

- weten dat ze erbij horen en welkom zijn
- weten dat ze gewaardeerd worden
- op een respectvolle manier met elkaar omgaan
- uitgedaagd worden om verantwoordelijkheid te nemen voor elkaar initiatieven kunnen nemen en zelfstandig kunnen werken

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn pedagogische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende pedagogische kennis en vaardigheid om een veilige leeromgeving tot stand te brengen waarin kinderen zich kunnen ontwikkelen tot een zelfstandig en verantwoordelijk persoon. Voor een hele klas of groep maar ook voor een individuele leerling. En dat op een professionele, planmatige manier. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij vormt zich een goed beeld van het sociale klimaat in een groep, van het individuele welbevinden van de kinderen en van de vorderingen die zij maken op het gebied van zelfstandigheid en verantwoordelijkheid
- hij ontwerpt op basis daarvan een plan van aanpak of een benadering om de kinderen te begeleiden naar een veilig en harmonisch leef- en werkklimaat en om hun sociaal-emotionele en morele ontwikkeling te bevorderen
- hij voert dat plan van aanpak of die benadering uit
- hij evalueert dat plan van aanpak of die benadering en stelt het zonedig bij, voor de hele groep en ook voor individuele kinderen

- hij signaleert problemen en belemmeringen in de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van leerlingen en stelt, eventueel samen met collega's, een passend plan van aanpak of benadering op
- hij kan zijn spraak en woordgebruik pedagogisch inzetten
- hij baseert zijn handelen op menskundige en ontwikkelingspsychologische kennis en inzichten.
- hij kan de fasen van kinder- en klassenbespreking hanteren.
- hij toont in zijn handelen respect voor de wordende, onzichtbare individualiteit in elk kind

De leraar die menskundig, pedagogisch handelt, bezit het vermogen om als gezaghebbend voorbeeld te fungeren voor de leerlingen, zowel kennismatig, kunstzinnig, ambachtelijk, als ook sociaal en moreel.

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij is vertrouwd met de leefwereld van basisschoolkinderen, hun basisbehoeften, hun verwachtingen, met de culturele bepaaldheid daarvan, en hij weet hoe hij daarmee om kan gaan
- hij kent de fasen van een kinder- of klassenbespreking
- hij is bekend met het globale verloop van de sociaal-emotionele en morele ontwikkeling van basisschoolkinderen, met de problemen die zich daarbij kunnen voordoen en hij weet hoe hij daarmee om kan gaan
- hij is bekend met ontwikkelings- en opvoedingstheorieën van het jonge en oudere kind, hij is vertrouwd met verschillende opvoedingspraktijken en met de culturele bepaaldheid daarvan; dit alles met name in hun consequenties voor het onderwijs en voor zijn doen en laten als leraar
- hij heeft kennis van processen van identiteitsvorming, zingeving en waardenontwikkeling bij het jonge en oudere kind én van de culturele bepaaldheid daarvan en hij weet welke consequenties hij hieraan moet verbinden voor zijn handelen
- hij kan de pedagogische werking van spraak en woordgebruik toelichten.
- hij kan zijn pedagogisch handelen verklaren vanuit antroposofische, menskundige uitgangspunten
- hij kan de belangrijkste geesteswetenschappelijke wetmatigheden in de menselijke biografie en karma benoemen en met name het belang van de benadering van kinderen in het perspectief van de latere levensloop
- hij heeft kennis van de belangrijkste antroposofische menskundige inzichten die van belang zijn in het kader van opvoeden en onderwijzen
- hij kan globaal de stappen in de morele opvoeding benoemen

4. Vakinhoudelijk/didactisch ontwerpen en onderwijzen

De leraar primair onderwijs moet de kinderen helpen zich de culturele bagage eigen te maken die samengevat is in de kerndoelen voor het primair onderwijs en die elke deelnemer aan de samenleving nodig heeft om volwaardig te kunnen functioneren. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar vakinhoudelijk en didactisch competent zijn. Een leraar die vakinhoudelijk en didactisch competent is, ontwerpt een krachtige leeromgeving in zijn groep en zijn lessen. Zo'n leraar:

- stemt de leerinhouden en ook zijn doen en laten kunstzinnig af op de kinderen en houdt rekening met individuele verschillen
- motiveert de kinderen zo kunstzinnig mogelijk voor hun leertaken, daagt hen uit om er het beste van te maken en helpt hen om ze met succes af te ronden
- leert de kinderen leren, ook van en met elkaar, om daarmee onder andere hun zelfstandigheid te bevorderen
- zorgt ervoor dat kinderen vanuit het handelen en via een kunstzinnige verwerking komen tot zo zelfstandig mogelijk denken en inzicht

- zorgt er daarmee voor dat kinderen ervaren dat zij op eigen kracht hebben geleerd.
- zorgt ervoor dat zowel het individuele kind als ook de klas als geheel een balans vertoont in de ontwikkeling van denken, voelen en willen.
- zorgt ervoor dat kinderen beschikken over de basiskennis en -vaardigheden, die zij nodig hebben om deel te kunnen nemen in de maatschappij.
- Kan schoolvakkennis transformeren tot ontwikkelingsstof, aangepast aan de leeftijdsfase,
- Is in staat om de noodzakelijke schoolvakleerstof in leerlijnen voor te bereiden, te onderwijzen en te evalueren.
- Zorgt voor de juiste vormen van spel en spelend leren, afgestemd op de leeftijdsfasen
- Ontwerpt een eigentijdse leeromgeving die inspeelt op ontwikkelingen in de directe leefwereld van de kinderen

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn vakinhoudelijke en didactische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid op het gebied van de onderwijsinhouden en de didactiek om een krachtige leeromgeving tot stand te brengen waarin de kinderen zich de culturele bagage eigen kunnen maken die de maatschappij vereist. Op een eigentijdse, professionele, planmatige manier. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij vormt zich een goed beeld van de mate waarin de kinderen de leerinhoud beheersen en van de manier waarop ze hun werk aanpakken
- hij ontwerpt op basis daarvan speel- en leeractiviteiten die voor de kinderen uitvoerbaar zijn en die hen aanzetten tot zelfwerkzaamheid
- hij voert die activiteiten samen met de kinderen uit
- hij evalueert die activiteiten en de effecten ervan en stelt ze zonedig bij, voor de hele groep maar ook voor individuele kinderen
- hij signaleert leerproblemen en –belemmeringen en stelt, eventueel samen met collega's, een passend plan van aanpak of benadering op
- hij hanteert de lesstof als ontwikkelingsstof
- hij ontwerpt periodeonderwijs
- hij verbindt zich zelf steeds opnieuw met het vak om de leerstof levend te kunnen brengen
- hij neemt de individuele kinderen en de klas als geheel voortdurend onbevooroordeeld en onbevangen waar
- hij stemt bij het ontwerpen van lessen en periodeonderwijs de keuze van de leerinhouden, leermethodes en didactische middelen af op de ontwikkelingsfasen van het kind en de specifieke kenmerken van de klas.
- hij brengt bij het ontwerpen van lessen en periodeonderwijs en bij het aanbieden van dit onderwijs vorm en inhoud van de ontwikkelingsstof met elkaar in overeenstemming.
- hij vertrekt bij het aanbieden van de ontwikkelingsstof voortdurend vanuit het waarnemen en handelen van het kind om via een kunstzinnige verwerking een brug te slaan naar het zelfstandig denken van het individu
- hij stemt bij het ontwerpen en aanbieden van ontwikkelingsstof werkvormen af op de individuele behoeften van kinderen
- hij gaat uit van een rijke context en sluit daarmee bij het gevoelsleven van het kind aan
- hij geeft de didactiek gestalte in de wisselwerking van zichzelf met de klas
- hij signaleert leerproblemen en –belemmeringen bij kinderen en kiest – al of niet met anderen – een passende aanpak
- hij richt het onderwijs zodanig in dat het aansluit bij de ontwikkelingsmogelijkheden van de betreffende leeftijdsfase
- hij houdt rekening met de te volgen leerlijnen binnen de school

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij beheerst de leerinhouden van de vak- en vormingsgebieden, zoals beschreven in de kerndoelen voor het primair onderwijs
- hij kent het belang van die leerinhouden voor het dagelijks leven van basisschoolkinderen en hij weet hoe zij die leerinhouden gebruiken
- hij is vertrouwd met de opbouw van de leerinhouden in leerlijnen en met de samenhang daartussen
- hij heeft kennis van onderzoeksmatig ontwerpen van onderwijs, didactiek en didactische leermiddelen, waaronder ICT
- hij is bekend met verschillende leer- en onderwijstheorieën en onderwijsarrangementen voor het jonge en oudere kind en hij weet hoe hij die in praktijk kan brengen
- hij is vertrouwd met de opbouw van leerlijnen; hoe kinderen leren, wat hun leerbehoeften zijn, hoe hun ontwikkeling verloopt, welke problemen zich daarbij kunnen voordoen en hij weet hoe hij daar mee om kan gaan
- hij heeft kennis van de invloed van taalbeheersing en taalverwerving op het leren en hij weet hoe hij daar in zijn praktijk rekening mee moet houden
- hij heeft een praktische kennis van veel voorkomende leerstoornissen en onderwijsbelemmeringen
- hij heeft kennis van processen van identiteitsvorming, zingeving en waardenontwikkeling bij het jonge en oudere kind én van de culturele bepaaldheid daarvan en hij weet welke consequenties hij hieraan moet verbinden voor zijn handelen
- hij heeft inzicht in de vertaling van de menskundige inzichten naar didactische uitgangspunten voor het betreffende vakgebied
- hij heeft inzicht in de samenhang van de leerstof met andere vakgebieden uit het vrije schoolleerplan
- kent de belangrijkste spelvormen zoals: het vrije spel, het cultuurspel, het kringspel, het competitie spel en de feesten en vieringen.

5. Organisatorisch handelen

De leraar primair onderwijs draagt zorg voor alle aspecten van klassenmanagement ten behoeve van zijn groep. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar organisatorisch competent zijn. Een leraar die organisatorisch competent is, zorgt voor een overzichtelijke, ordelijke, taakgerichte sfeer in zijn klas en zijn lessen. Zo'n leraar zorgt er dus voor dat:

- de kinderen weten waar ze aan toe zijn en welke ruimte ze hebben voor eigen initiatief
- de kinderen weten wat ze moeten doen, hoe en met welk doel ze dat moeten doen
- de kinderen afspraken, regels en procedures als een natuurlijke ondersteuning ervaren van tijd en ritme in opbouw van les, dag, week en periode
- afspraken, regels en procedures het belang dienen van zowel het individu als de groep

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn organisatorische verantwoordelijkheid. Hij heeft voldoende organisatorische kennis en vaardigheid om in zijn klas en zijn lessen een goed leef- en werkklimaat tot stand te brengen. Overzichtelijk, ordelijk en taakgericht. In alle opzichten voor hemzelf, zijn collega's en vooral voor de kinderen helder. En dat op een professionele, planmatige manier. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij hanteert op een consequente manier concrete, functionele en door de kinderen gedragen procedures en afspraken
- hij gebruikt organisatievormen, leermiddelen en leermaterialen die sociale en individuele leerdoelen en leeractiviteiten ondersteunen
- hij kan opdrachtvormen hanteren zoals verwerkings-, oefen-, toepassings-, creatie- en evaluatieve opdrachten
- hij kan een ademend dag- en weekprogramma componeren
- hij houdt een planning aan die bij de kinderen bekend is en gaat adequaat om met tijd
- hij stuurt op gewoontevorming bij het maken van afspraken, regels en procedures met kinderen
- hij ontwikkelt gewoontes die zowel het individuele belang als het groepsbelang dienen
- hij kiest 'vormen (klasseopstellingen, groepsindeling, ruimtes, etc.)' die functioneel zijn voor de inhoud van het onderwijs, sociaal en individueel leren en de pedagogische waarneming van kinderen
- hij kiest werkvormen die de differentiatie adequaat ondersteunen.
- hij organiseert materialen en middelen op een efficiënte wijze
- hij houdt overzicht in klassesituaties/ruimtes
- hij laat overgangen tussen lessen/onderdelen adequaat verlopen
- hij is bekend met leerlingvolgsystemen en kan de functies ervan benoemen

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij is bekend met die aspecten van klassenmanagement die voor zijn onderwijs relevant zijn
- hij kan de leerpsychologische achtergronden toelichten van coöperatief en individueel leren

6. Sociaal-communicatief handelen in de schoolgemeenschap

De leraar primair onderwijs moet ervoor zorgen dat zijn werk en dat van zijn collega's op school goed op elkaar zijn afgestemd. Hij moet ook bijdragen aan het goed functioneren van de schoolorganisatie. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met collega's. Een leraar die competent is in het samenwerken met zijn collega's, levert zijn bijdrage aan een goed pedagogisch en vakinhoudelijk & didactisch klimaat op zijn school, aan goede onderlinge samenwerking en aan een goede schoolorganisatie. Dat wil zeggen dat zo'n leraar:

- goed met collega's communiceert en samenwerkt
- een constructieve bijdrage levert aan vergaderingen en andere vormen van schooloverleg en aan de werkzaamheden die moeten worden uitgevoerd om de school goed te laten functioneren
- een bijdrage levert aan de ontwikkeling en verbetering van zijn school

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met collega's. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheden om een professionele bijdrage te leveren aan een goed pedagogisch en didactisch klimaat op zijn school, aan goede werkverhoudingen en een goede schoolorganisatie.

Om te voldoen aan deze *bekwaamheidseis* moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij deelt informatie die voor de voortgang van het werk van belang is, met collega's en hij maakt gebruik van de informatie die hij van collega's krijgt

- hij vraagt naar en houdt zich aan gemaakte afspraken die te maken hebben met de schoolgemeenschap
- hij aanvaardt opdrachten die te maken hebben met de schoolgemeenschap
- hij levert een constructieve bijdrage aan verschillende vormen van overleg en samenwerken op school met collega's en ouders
- hij geeft en ontvangt collegiale consultatie en intervisie
- hij levert een (onderzoeksmatige) bijdrage aan de ontwikkeling en verbetering van zijn school
- hij ondersteunt collega's, geeft en vraagt feedback en spreekt collega's eventueel aan hun gedrag
- hij draagt expliciet medeverantwoordelijkheid voor de school als organisatie
- hij kan gesprekstechnieken hanteren
- hij kan de bestaande organisatie en overlegvormen kritisch bekijken vanuit het perspectief van de wetmatigheden van de sociale driegeleding

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij is op praktisch niveau bekend met methodieken voor samenwerking en intervisie
- hij is op een praktisch niveau op de hoogte van leerlingvolgsystemen en manieren om zijn eigen werk toegankelijk te administreren
- hij kent de fasen van een kinder- of klassenbespreking
- hij heeft enige kennis van organisatie- en bestuursvormen voor scholen in het primair onderwijs
- hij is op de hoogte van modellen voor kwaliteitszorg en methodieken voor onderwijsverbetering en schoolontwikkeling
- hij kan de oorspronkelijke organisatievorm van de vrijeschool beschrijven en de positie, rol en verantwoordelijkheden van de leerkracht in deze organisatie toelichten
- hij kan de oorspronkelijke organisatievorm van de vrijeschool verklaren vanuit de sociale driegeleding (vrijheid, gelijkheid en broederschap)
- hij kan vanuit de drie geleedingsideeën verschillende samenwerkingsvormen voor de schoolorganisatie toelichten
- hij kent verschillende gesprekstechnieken

7. Sociaal-communicatief handelen met de schoolomgeving

De leraar primair onderwijs moet contacten onderhouden met de ouders of verzorgers van de kinderen. Hij moet er ook voor zorgen dat zijn professionele handelen en dat van anderen buiten de school goed op elkaar zijn afgestemd. Dat is de verantwoordelijkheid van de leraar primair onderwijs en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar competent zijn in het samenwerken met de omgeving van de school. Een leraar die competent is in het samenwerken met de omgeving, levert in het belang van de kinderen zijn bijdrage aan een goede samenwerking met mensen en instellingen in de omgeving van de school. Dat wil zeggen dat zo'n leraar:

- goede contacten onderhoudt met de ouders of verzorgers van de kinderen
- goede contacten onderhoudt met andere mensen en instellingen die ook te maken hebben met de zorg voor de kinderen

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid in het samenwerken met de omgeving van de school. Hij heeft voldoende kennis en vaardigheid om goed samen te werken met mensen en instellingen die betrokken zijn bij de zorg voor de kinderen en bij zijn school. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij geeft op een professionele manier aan ouders en andere belanghebbenden informatie over de kinderen en hij gebruikt de informatie die hij van hen krijgt
- hij neemt op een constructieve manier deel aan verschillende vormen van overleg met mensen en instellingen buiten de school
- hij verantwoordt zijn professionele opvattingen en werkwijze met betrekking tot een leerling aan ouders en andere belanghebbenden en past in gezamenlijk overleg zo nodig zijn werk met die leerling aan
- hij vraagt naar en houdt zich aan gemaakte afspraken die te maken hebben met de schoolomgeving
- hij aanvaardt opdrachten die te maken hebben met de schoolomgeving
- hij kan verschillende gesprekstechnieken hanteren

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij is bekend met de leefwereld van ouders of verzorgers en met de culturele achtergronden van de kinderen en hij weet hoe hij daar rekening mee moet houden in zijn doen en laten als leraar
- hij is op de hoogte van de professionele infrastructuur waar zijn school onderdeel van is
- hij kan beschrijven hoe de oorspronkelijke organisatievorm van de vrijeschool te verklaren is vanuit de sociale driegeleding (vrijheid, gelijkheid en broederschap)
- hij kent de wetmatigheden van de sociale driegeleding en kan ze ook in de relatie met de omgeving, met name de ouders, toelichten
- hij kan de rol en verantwoordelijkheden van de ouders in deze organisatie toelichten
- hij heeft kennis van verschillende gesprekstechnieken

8. Zelfontwikkeling

De leraar primair onderwijs moet zich voortdurend verder ontwikkelen en professionaliseren. Dat is zijn verantwoordelijkheid en om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken moet de leraar primair onderwijs competent zijn in reflectie en ontwikkeling. Een leraar die competent is in reflectie en ontwikkeling, denkt regelmatig na over zijn beroepsopvattingen en zijn professionele bekwaamheid. Zo'n leraar streeft ernaar zijn beroepsuitoefening bij de tijd te houden en te verbeteren. Zo'n leraar:

- weet goed wat hij belangrijk vindt in zijn leraarschap en van welke waarden, normen en onderwijskundige opvattingen hij uitgaat
- kan zich kwetsbaar opstellen en een open houding aannemen ten opzichte van collega's
- heeft een goed beeld van zijn eigen competenties, zijn sterke en zwakke kanten
- werkt op een planmatige manier aan zijn verdere ontwikkeling
- stemt zijn eigen ontwikkeling af op het beleid van zijn school en benut de kansen die de school biedt om zich verder te ontwikkelen

Bekwaamheidseis

De leraar primair onderwijs onderschrijft zijn verantwoordelijkheid voor zijn eigen professionele ontwikkeling. Hij onderzoekt, expliciteert en ontwikkelt zijn opvattingen over het leraarschap en zijn bekwaamheid als leraar. Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs het volgende doen:

- hij werkt planmatig aan de ontwikkeling van zijn bekwaamheid, op basis van een goede analyse van zijn competenties en systematische reflectie op eigen gedrag en staat daarbij ook open voor antroposofische scholingsaspecten
- hij stemt de ontwikkeling van zijn bekwaamheid af op het beleid van de school
- hij maakt bij die ontwikkeling gebruik van informatie van kinderen en collega's en ook van collegiale hulp in de vorm van bijvoorbeeld intervisie en supervisie

- hij is ontvankelijk voor feedback en kritiek van collega's
- hij kan zijn eigen professionele ontwikkeling vormgeven vanuit antroposofische, menskundige inzichten
- hij kan de ontwikkelingen binnen de vrijeschoolpedagogiek en -didactiek, schoolmethoden, kerndoelen en ontwikkelingen in het basisonderwijs in Nederland verder bestuderen
- hij kan geesteswetenschappelijke literatuur zich verder eigen maken
- hij toont openheid en gespreksvaardigheid in lerend contact met collega's

Onderliggende kennis

Om te voldoen aan deze bekwaamheidseis moet de leraar primair onderwijs deze kennis hebben:

- hij heeft voldoende gedragspsychologische kennis om zijn eigen gedrag en dat van anderen te begrijpen en te analyseren
- hij is op de hoogte van de onderwijspraktijk in andere scholen voor primair onderwijs en vervolgscholen en ook van actuele ontwikkelingen op het gebied van pedagogiek, didactiek, inhouden, werkwijzen en organisatievormen in het primair onderwijs
- hij is op de hoogte van actuele ontwikkelingen op het gebied van pedagogiek en didactiek die relevant zijn voor zijn onderwijs
- hij kan wegen en oefeningen noemen die zijn fenomenologisch waarnemingsvermogen verder versterkt
- hij kent de belangrijkste antroposofische scholingsaspecten, met name voor de leraar
- hij kent globaal de geesteswetenschappelijke inzichten rond biografische ontwikkeling, karma en reïncarnatie
- hij is op de hoogte van de mogelijkheden van de meditatief-antroposofische scholingsweg

Bijlage A: Reguliere Pabo

Bijlage A: Vrijeschool Pabo

BIJLAGE B:

ONDERWIJSPROGRAMMA'S (POST-) PROPEDEUTISCHE FASE/ASSOCIATE-DEGREE ; (ONDERSTAANDE ZIT IN APARTE BIJLAGE)

- Voltijd 1,2,3 en 4
  - ACPA 1,2,3 en 4
  - Vierjarige deeltijd 4
  - Tweejarige deeltijd 1 en 2
- Vrijeschool
- Voltijd 1,2,3-jongekind 3-ouderekind, 4
  - Aangepaste dagopleiding 1, 2 3-jongekind, 3-ouderekind, 4
  - Deeltijd 1, 2-jongekind 2-ouderekind

BIJLAGE C: KEUZEDEEL: AANBOD OPLEIDINGSMINOREN, INHOUD EN EISEN PER MINOR, ROL EXAMENCOMMISSIE MBT MINOREN;

DE MINOR VAN DE PABO

De pabo biedt verschillende gesloten of opleidingsspecifieke minoren aan te weten:

- minor Bewegingsonderwijs
- minor Cultuur
- minor Internationalisering

- minor Moderne Media
- minor Rekenen
- minor Taal

Daarnaast worden twee hogeschoolbrede of open minoren aangeboden;

- minor Global Awareness
- minor Passend Onderwijs

Alle minoren hebben een studiebelasting van 30 EC. Minoren zijn gebonden aan een minimum aantal deelnemers van 12 aanmeldingen, met een maximum van 25 studenten. De minoren richten zich naast theoretische verdieping en oefenen van praktische bekwaamheden tevens op het verkrijgen van bruikbare en vakinhoudelijk toepasbare kennis. Een minor kent deelaspecten die de HBO-kernkwalificaties en Dublin descriptoren verder verdiepen en aanscherpen.

Naast de opleidingsspecifieke minoren kan een student kiezen uit minoren die worden verzorgd door andere opleidingen van Hogeschool Leiden. Het minorenaanbod wordt tijdig bekend gemaakt via de gebruikelijke communicatiekanalen zoals de website, blackboard, de jaarcourse (elo.hsleiden.nl) en via interne hogeschool mail. Alle aangeboden minoren kennen een bepaalde inschrijftermijn en kennen een minimum en maximum aantal inschrijvingen.

De student kan ook een keuze maken uit 'open' minoren die worden verzorgd door andere Nederlandse instellingen voor hoger onderwijs. Deze minoren worden aangeboden via Kies op Maat. Inschrijving voor deze minoren is afhankelijk van de openstelling van inschrijven door de opleiding www.kiesopmaat.nl

De student dient bij iedere keuze voor een minor anders dan die van de afdeling waar hij/zij de studie volgt, de keuze voor de minor voor te leggen aan de examencommissie van de eigen afdeling. Hiervoor wordt de volgende procedure (zie formulier op Blackboard>periodecourse) gevolgd:

1. Een schriftelijk beargumenteerd verzoek tot goedkeuring van de door de student te volgen minor wordt bij de examencommissie ingediend uiterlijk twee maanden voordat het onderwijs van de desbetreffende minor een aanvang neemt;
2. Een besluit tot het niet verlengen van de toestemming wordt door de examencommissie niet genomen nadat de student in de gelegenheid is gesteld te worden gehoord;
3. De examencommissie besluit binnen vier weken na ontvangst van het verzoek;
4. Criteria waarop de aanvraag wordt beoordeeld zijn:
  - De minor heeft een studielast van 30 EC (840 uur)
  - De minor vertoont geen overlap met de major
  - De minor heeft minimaal een HBO niveau
  - De minor sluit aan op het opleidingsprofiel van de major

De omvang van de minor 'Global Awareness, Sustainable development in a global perspective' is 30 EC.

a. Voor het deelnemen aan de minor in het eerste semester kunnen studenten zich vanaf 1 november tot 1 april aanmelden voor de minor. Voor het tweede semester kunnen studenten zich vanaf 1 mei tot 1 oktober aanmelden voor de minor.

Verschillende studenten kunnen zich voor de minor inschrijven:

1. Studenten van de Hogeschool Leiden

Zodra de inschrijving op infonet opent op 1 november, respectievelijk 1 mei, kunnen studenten van de Hogeschool Leiden zich aanmelden voor deelname aan de minor.

2. 'Kies op Maat' studenten

Op de website van Kies op Maat kunnen studenten tot vier weken voor de deadline van aanmelding bij de beschrijving van de minor een leerovereenkomst downloaden. Als de examencommissie van de student deze overeenkomst heeft getekend, stuurt de student dit formulier naar de coördinator van de minor.

3. Internationale studenten

Internationale studenten kunnen op de website van de Hogeschool Leiden het 'application form' downloaden. Op dit formulier kan de student aangeven voor welke Engelstalige minor van de Hogeschool Leiden hij zich wil aanmelden. Het international office ontvangt dit formulier en voert een eerste screening uit. Als de student door deze screening komt, stuurt het international office dit formulier door naar coördinator van de minor.

De examencommissie van pabo Leiden wijst binnen twee weken na de deadline voor aanmelding de beschikbare plekken toe op basis van:

1. Het maximum aantal deelnemers van 30 studenten.

Bij meer dan 30 aanmeldingen, plaatst de examencommissie de studenten die niet kunnen worden geplaatst op een wachtlijst. Tot acht weken voor aanvang van de minor kan de examencommissie studenten van deze wachtlijst een plek aanbieden.

2. Een verhouding van Nederlandse en internationale studenten van 3 : 1

Bij onvoldoende aanmeldingen van internationale studenten of Nederlandse studenten wijst de examencommissie ook deze plaatsen toe aan Nederlandse studenten of internationale studenten.

b. De volgende toelatingseisen zijn voor de minor van toepassing:

1. De student volgt een bachelor opleiding ('undergraduates')

2. De student beheerst het Engels op de volgende niveaus: IELTS test (grade: 6.0) (International English Language Testing System), CEFR level B2 (Common European Framework of Reference for languages).

c. De minor bestaat uit de volgende onderwisonderdelen:

1. Voorbereiding (1 EC)

Toetsing: Taakcontrole, geen beoordeling

2. Introductieweek (2 EC)

Toetsing: Plan van aanpak onderzoek, beoordeling: kwalificatie

3. Basisprogramma (1 EC)

Toetsing: Reflectieverslag, beoordeling: kwalificatie

4. Afrondingsprogramma (1 EC)

Toetsing: Overdracht informatie over het project van de stage, geen beoordeling

5. Stage (12 EC)

Toetsing: Rapportage en reflectieverslag, beoordeling: beide kwalificatie

6. Onderzoek (6 EC)

Toetsing: Presentatie en onderzoeksverslag, beoordeling: beide kwalificatie

Voor de Vrijeschool Pabo is er een keuze uit Minor Jonge Kind (30 EC) of Minor Oudere Kind (30 EC). Inschrijving en informatie middels elo.hsleiden.nl

Er gelden een minimale of maximale aantallen voor de doorgang van deze minoren.

BIJLAGE D: REGELS MET BETREKKING TOT HET HOREN DOOR DE EXAMENCOMMISSIE

Artikel 1

De examencommissie hoort studenten:

- a. in alle gevallen waarin het horen van studenten verplicht is gesteld, zoals in geval van een fraudemelding of (het voornemen tot) het verlenen van een bindend negatief studieadvies;
- b. in alle andere gevallen waarin het horen naar het oordeel van de examencommissie noodzakelijk is voor een zorgvuldige besluitvorming.

Artikel 2

Het horen van studenten geschiedt overeenkomstig de in deze bijlage opgenomen regels.

Artikel 3

De student wordt per brief en per email uitgenodigd te verschijnen op een hoorzitting, te houden op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.

Artikel 4

De student mag zich altijd door een derde laten bijstaan. Van deze mogelijkheid wordt de student in de in artikel 3 bedoelde uitnodiging op de hoogte gesteld.

Artikel 5

De student dient uiterlijk twee werkdagen voor de hoorzitting aan de examencommissie kenbaar te maken of hij zich tijdens de hoorzitting zal laten bijstaan, onder opgave van de naam van degene die hem bijstaat en de relatie waarin de student tot die persoon staat.

Artikel 6

Het horen van de student geschiedt door ten minste twee personen (nader te noemen: de hoorcommissie) waarvan ten minste één lid van de examencommissie, dat tijdens de hoorzitting de examencommissie vertegenwoordigt.

Artikel 7

Bij de opening van de hoorzitting wordt aan de student de aard en het doel van de hoorzitting kenbaar gemaakt. Tevens wordt de student meegedeeld hoe na afloop van de hoorzitting de procedure verder verloopt.

Artikel 8

De hoorcommissie stelt zoveel vragen als zij noodzakelijk acht om tot een zo volledig mogelijke beoordeling van de kwestie te komen.

Artikel 9

Aan het einde van de hoorzitting stelt de hoorcommissie de student in de gelegenheid nog vragen te stellen.

Artikel 10

De hoorcommissie sluit vervolgens de zitting.

Artikel 11

De hoorcommissie rapporteert schriftelijk over de hoorzitting aan de examencommissie en aan de student.

Artikel 12

Indien een student bij de examencommissie een verzoek of een klacht indient waarbij een examiner betrokken is die lid is van de examencommissie, neemt de betrokken examiner geen deel aan de behandeling van het verzoek of de klacht. Tot het instrumentarium waarover de EC beschikt ter uitvoering van haar taken behoort niet de bevoegdheid om definitieve tentamenuitslagen vast te stellen dan wel te herzien. Wel zal bij de examiner, indien nodig, informatie ingewonnen moeten kunnen worden. Dit staat los van de eigenstandige standpuntbepaling van de examencommissie. Waar de examencommissie niet eigenstandig en in weerwil van de examiner het cijfer kan

wijzigen, kan de examencommissie wel bepalen dat het examen, het tentamen of de opnieuw moet worden afgenomen.

BIJLAGE E: REGELS MET BETREKKING TOT DE GOEDE GANG VAN ZAKEN TIJDENS TOETSEN EN TENTAMENS

1. Een toets of tentamen³ dient op de daartoe aangegeven tijd en plaats te beginnen en te eindigen. De examinatoren (in geval van mondelinge toetsing of andere toetsing, zoals een presentatie), dan wel de surveillant(en) (in geval van schriftelijke toetsing) dragen daartoe zorg.
2. De student dient 10 minuten voor aanvang van een toets aanwezig te zijn. In geval van schriftelijke toetsing houdt dit in dat zij of hij plaatsneemt in de voor de toetsing aangewezen ruimte.
3. Een student dient tijdens zijn toets een geldige collegekaart én geldig legitimatiebewijs te tonen en de voor hem bedoelde toets te maken. De collegekaart en het legitimatiebewijs worden zichtbaar op de (linkerbovenhoek van de) tafel gelegd gedurende de toets.
4. Voldoet een student niet aan punt 3, dan zal zijn toets niet worden beoordeeld, tenzij de examencommissie achteraf anders besluit.
5. Het is niet toegestaan later dan het aanvangstijdstip van een toets de daartoe aangewezen ruimte te betreden.
6. Een student tekent bij binnenkomst of voor verlaten van de toetsruimte de presentielijst.
7. Indien de examencommissie heeft besloten dat een student recht heeft op extra faciliteiten (bijvoorbeeld opgaven op A3-formaat, laptop, extra toetstijd), moet de student dit voorafgaand aan de toets bij de surveillant of de examiner melden. Hij dient hiervoor een betreffende verklaring te tonen en deze vervolgens ook goed zichtbaar op de (linkerbovenhoek van de) van zijn tafel te leggen.
8. Bij schriftelijke toetsing mag de student, nadat de student de toets heeft beëindigd, na inlevering van het werk, het eventueel beschreven kladpapier en de toetsopgaven (indien dit op het voorblad van de opgavenbladen is aangegeven) bij de examiner of surveillant, de toetsruimte verlaten.
Het verlaten van deze ruimte is echter niet toegestaan gedurende de
  - a) eerste 30 minuten na aanvang van de toets, en
  - b) laatste 15 minuten voor het einde van de toets.
9. Na het verlaten van de ruimte is het de student niet toegestaan zich langer dan strikt noodzakelijk op te houden in de naaste omgeving van de betreffende ruimte en van andere voor de toetsing gebruikte ruimtes.
10. Bij schriftelijke toetsing mag door de student uitsluitend het door de surveillant of door de examiner van de opleiding geleverde papier worden gebruikt. Dit geldt ook voor het door de student te gebruiken kladpapier.
11. Bij schriftelijke toetsing mag de student alleen gebruik maken van een blauw- of zwartschrijvende pen.
12. Bij multiple choice-toetsen waarbij een schrapkaart wordt gebruikt, dient de student zelf zorg te dragen voor een potlood en gum. Schrapkaarten mogen niet met pen ingevuld worden.
13. Bij schriftelijke toetsing is op het voorblad van de opgavenbladen aangegeven van welke hulpmiddelen de student gebruik mag maken. De student is zelf verantwoordelijk voor het meebrengen van deze hulpmiddelen (bijvoorbeeld: een wettenbundel).
14. De surveillant of de examiner heeft het recht om alle hulpmiddelen te controleren op niet toegestane inhoud. Voorts zijn zij bevoegd om een niet toegestaan hulpmiddel in beslag te nemen, voor zover dit nodig is als bewijs van een geconstateerde onregelmatigheid.

---

³ Het kan ook een digitale toets/tentamen betreffen.

15. Bij schriftelijke toetsing gaat de surveillant of de examiner niet in op vragen en/of opmerkingen over de toets of het tentamen. Indien er onduidelijkheden zijn, worden deze door de surveillant of de examiner genoteerd. Deze notitie wordt na afloop van de toets voor verdere afhandeling doorgegeven aan de examencommissie. De examencommissie zorgt voor snelle en adequate afhandeling en, indien nodig, voor bekendmaking daarvan aan de studenten.
16. Bij schriftelijke toetsing mag, nadat het uitdelen van het opgavenblad aan de studenten is begonnen, niet meer gesproken worden door de student, tenzij de examiner of surveillant hem daartoe uitdrukkelijk toestemming geeft.
17. Het is niet toegestaan etenswaren mee te nemen in de ruimte waarin de toets wordt afgenomen. Indien de examencommissie heeft besloten dat de student een uitzondering krijgt op deze regel dan dient de student dit vooraf aan de surveillant te melden. Hij dient hiervoor een betreffende verklaring te tonen en deze vervolgens ook goed zichtbaar op de linkerbovenhoek van zijn tafel te leggen. Drinken is toegestaan.
18. Jassen en tassen in de naaste omgeving van de student, dit ter beoordeling van de surveillant of examiner, zijn niet toegestaan. Mobiele telefoons dienen te worden uitgezet.
19. Het is studenten niet toegestaan de ruimte, waarin de toets wordt afgenomen, te verlaten voor een sanitaire stop. Het gaat hier om het bewaken van de rust die nodig is om geconcentreerd te kunnen werken, maar ook om onregelmatigheden (fraude) te voorkomen. Indien de examencommissie heeft besloten dat de student een uitzondering krijgt op deze regel dan dient de student dit vooraf aan de surveillant te melden. Hij dient hiervoor een betreffende verklaring te tonen en deze vervolgens ook goed zichtbaar op de (linkerbovenhoek van de) van zijn tafel te leggen. Als van de gelegenheid gebruik wordt gemaakt, moeten alle spullen in de toetsruimte blijven, inclusief mobiele telefoon.
20. Waar in deze bijlage het begrip "toets", al dan niet in samengestelde vorm, wordt gebruikt, wordt daarmee tevens bedoeld op een tentamen. Waar het begrip "telefoon" wordt gebruikt, wordt daarmee tevens bedoeld op vergelijkbare zaken, zoals een "smartwatch". Al bovenstaande toetsen en tentamens betreffen tevens die toetsen en tentamens die aan de hand van een praktijkopdracht worden uitgevoerd.

Bijlage F: Overgangsregeling; n.v.t.

BIJLAGE G, DEEL 1: Onderwijs- en examenregeling Landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen

Studiejaar 2015-2016

Onderdeel 1 (Algemeen: geldt voor tweedegraads lerarenopleidingen en pabo)

Inleiding landelijke kennisbases en kennistoets lerarenopleidingen

In 2008 hebben de hogescholen met lerarenopleidingen met de staatssecretaris van OCW de Meerjarenafpraak Krachtig Meesterschap afgesloten. In die overeenkomst staat het verhogen van de kwaliteit van de lerarenopleidingen centraal. Zoals afgesproken in de Meerjarenafpraak heeft elke lerarenopleiding een kennisbasis opgesteld die in een 'landelijk examen' wordt getoetst. Vanaf het studiejaar 2013-2014 zijn de landelijke

kennistoetsen voor deze opleidingen en de genoemde pabo-vakken een verplicht onderdeel van de hoofdfase geworden. Aan iedere landelijke kennistoets is één studiepunt verbonden. Elke student van een lerarenopleiding, tweedegraads of pabo, moet geslaagd zijn voor de landelijke kennistoets (tweedegraads) of landelijke kennistoetsen (pabo) voordat hij of zij gediplomeerd de opleiding kan verlaten.

De hogescholen hebben de kennisbases en kennistoetsen gezamenlijk in eigen beheer ontwikkeld. Er is per lerarenopleiding een landelijke kennisbasis samengesteld. De vragen van de kennistoets gaan over die kennisbasis. Tijdens de opleiding wordt deze kennisbasis behandeld. De opleiding bereidt de student voor op de kennistoets(en).

Meer informatie over de landelijke kennisbasis en de landelijke kennistoets lerarenopleidingen is te vinden op www.10voordeleraar.nl. Daar zijn ook de landelijke kennisbasis en een oefentoets te vinden, evenals een toetsgids per vak dat een landelijke toets kent.

De organisatie 10voordeleraar

De organisatie 10voordeleraar is door de lerarenopleidingen belast met de organisatie van de ontwikkeling van kennisbases, toetsvragen, de digitale toets en de totstandkoming van de uitslag. De digitale toetsen worden op de hogescholen afgenomen. De organisatie 10voordeleraar en de hogescholen met lerarenopleidingen zorgen er samen voor dat de landelijke kennistoetsen objectief en betrouwbaar zijn.

Om te zorgen dat studenten, bij welke hogeschool zij hun opleiding ook volgen, dezelfde kansen hebben, hanteren alle hogescholen dezelfde regels: de landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen-OER. Hierin staan de relevante regels voor studenten. Voor de landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen gaan de bepalingen van deze landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen OER boven de regels die gelden voor de overige toetsen van de opleiding.

Om het landelijke, uniforme karakter van de landelijke kennistoets te waarborgen, volgen hogescholen de landelijke afspraken met betrekking tot deelname, de aanmelding voor de toets, de toetsafname en bekendmaking van de resultaten. Dat houdt onder andere in dat hogescholen

verplicht zijn om de toetsen te plannen in de overeengekomen tijdsloten. Toetsafnames buiten de overeengekomen tijdsloten zijn niet mogelijk.

Vanwege het landelijke karakter van de landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen kunnen er specifieke maatregelen getroffen worden. Het gaat hierbij om de volgende maatregelen (niet limitatief):

1. Er kan, op initiatief van 10voordeleraar of de betrokken hogeschool, besloten worden dat de betrokken hogeschool niet kan deelnemen aan een toetsafname. Een dergelijke maatregel kan bijvoorbeeld genomen worden als de betrokken hogeschool niet een veilige toetsafname kan garanderen. Hierover worden de studenten door de betrokken hogeschool voorafgaand aan de toetsafname geïnformeerd. Deze hogeschool kan deelnemen aan de eerstvolgende toetsafname. Studenten dienen zich hiervoor opnieuw in te schrijven;

2. Als de toetsafname op het overeengekomen tijdstip is verstoord, zal door 10voordeleraar een nieuwe datum voor deze toetsafname worden bepaald. Deze nieuwe toetsafname vindt vervolgens idealiter plaats binnen de toetsweek of toetsweken van de eerder geplande toetsafname datum doch uiterlijk binnen 4 werkweken na de eerder

geplande toetsafname datum. De betrokken hogeschool informeert de studenten hierover;

3. In het geval van fraude¹ met de landelijke kennistoetsen kunnen er maatregelen op landelijk niveau genomen worden. Zo kan bijvoorbeeld de toetsafname uitgesteld worden. Er wordt in dat geval een nieuw toetsmoment gepland, uiterlijk binnen 4 werkweken na de eerder geplande toetsafname datum. De betrokken hogeschool informeert de studenten hierover;

4. Er kan besloten worden dat, bijvoorbeeld bij identiteitsfraude (een student heeft deelgenomen onder een andere naam dan die van de student zelf) de uitslag van de landelijke kennistoets niet wordt verstrekt. Het besluit daartoe wordt uiterlijk 5 werkweken na de datum van de toetsafname genomen. De betrokken hogeschool informeert de student(en) hierover;

5. Indien er bij studenten fraude wordt geconstateerd, is de examencommissie van de lerarenopleiding in kwestie bevoegd maatregelen te nemen jegens de betrokken student.

Regels voor aanmelding, deelname en uitslag

1. Een student meldt zich bij de eigen opleiding digitaal aan voor deelname aan de kennistoets en ontvangt daarvan een bevestiging.

2. In het geval een aangemelde student niet deelneemt aan de toets dan geldt de aanmelding als een toetsdeelname en kan de hogeschool administratiekosten in rekening brengen.

3. De landelijke kennistoetsen worden op de hogeschool en alleen in digitale vorm afgenomen. Voor studenten met een handicap of chronische ziekte waardoor het afleggen van de toets onder de standaardafnamecondities duidelijk negatief wordt beïnvloed, kan de examencommissie verzoeken de tijdsduur van de toetsafname te verlengen. De lettergrootte en het contrast van het beeldscherm kunnen vergroot worden. Het verzoek tot tijdsduurverlenging moet door de examencommissie gelijktijdig met de aanmelding ingediend worden.

4. De geldigheidsduur van de uitslag van de digitale landelijke kennistoetsen is bepaald op vijf jaar nadat de uitslag is opgenomen in de studentenadministratie van de hogeschool. Binnen deze periode gelden behaalde resultaten bij overstap ook op een andere hogeschool.

5. De opleiding ontvangt van 10voordeleraar 21 werkdagen na afloop van de toetsperiode een overzicht van de resultaten (inclusief een cijferlijst) van de studenten die hebben deelgenomen aan de toets. De opleiding deelt de student het behaalde cijfer mee uiterlijk drie werkdagen nadat de hogeschool het overzicht van de resultaten van 10voordeleraar heeft ontvangen. 10voordeleraar hanteert voor het bepalen van wat werkdagen en vakantieweken zijn het schoolvakantieoverzicht, zoals dat jaarlijks wordt gepubliceerd op de website van de rijksoverheid:
www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/schoolvakanties/.

6. Nadat de uitslag van een landelijke kennistoets bekend is gemaakt, kunnen studenten die hun toets willen inzien zich aanmelden op de website www.10voordeleraar.nl. De inzage vindt plaats op een locatie die door 10voordeleraar wordt vastgesteld. Bij de inzage is er geen inhoudelijke toelichting. De reiskosten voor de inzage komen voor rekening van de student.

7. Beroep: Studenten kunnen tegen de uitslag van de toets beroep aantekenen. Dat moet binnen twee weken nadat de landelijke inzage periode is afgelopen, bij de 'toegankelijke faciliteit' (ook wel 'Loket' of 'Klachtenloket' genoemd) van de eigen hogeschool conform de procedures en reglementen van de eigen opleiding.

Regels voor de toetsafname

Bij de afname van de landelijke kennistoets gelden de volgende regels:

1. Studenten moeten zich legitimeren door middel van een geldige collegekaart in combinatie met een rijbewijs, paspoort of identiteitskaart. Alleen in het geval een hogeschool bij de identificatie van haar studenten geen collegekaart-systeem hanteert, volstaat een rijbewijs, paspoort of identiteitskaart voor legitimatie. Jassen, tassen, horloges, telefoons en andere middelen waarmee elektronische informatieoverdracht mogelijk is, moeten buiten het toetslokaal blijven, of vóór in de toetsruimte.
2. De surveillanten delen nadat de student achter de pc is gaan zitten aan elke student zijn/haar inlogbrief uit. Deze inlogbrief bevat een unieke inlognaam (deelnemer ID), een uniek wachtwoord en de URL voor de toets. Deelnemen onder een andere identiteit / inlognaam is niet toegestaan.
3. Studenten moeten minimaal 30 minuten blijven zitten alvorens ze de toetsruimte mogen verlaten. De toets moet in alle gevallen afgerond worden vóór het voor de toets vastgestelde eindtijdstip.
4. Studenten mogen geen andere dan de toegestane hulpmiddelen gebruiken. De toegestane hulpmiddelen staan vermeld in de toetsgids van de landelijke kennistoets.
5. Bij het afsluiten van de toets moet de student de toets daadwerkelijk afsluiten (knop 'toets beëindigen') en uitloggen. De inlogcode, het kladpapier en eventueel andere uitgereikte hulpmiddelen moeten weer ingeleverd worden.
6. Studenten mogen niets meenemen waarop informatie over de vragen staat.
7. Alle gangbare regels van het tentamenreglement van de hogeschool zijn van toepassing voor zover ze niet in strijd zijn met deze regels voor de landelijke kennistoetsen.

BIJLAGE G, DEEL 2: Onderwijs- en examenregeling Landelijke kennistoetsen lerarenopleidingen

Studiejaar 2015-2016

Onderdeel 1b (Specifiek: geldt voor pabo's)

Vooraf:

1. Voor de Pabo vakken rekenen-wiskunde en Nederlandse taal geldt het volgende: de vakdidactische en vakinhoudelijke kennis waarover de startbekwame docent moet beschikken is vastgelegd in de kennisbases die landelijk zijn overeengekomen.

2. Per studiejaar zijn er vier toetsrondes. Deelname aan minimaal twee toetsrondes is voor alle pabo's verplicht. Toetsdata worden voor aanvang van het studiejaar gepubliceerd.

Artikel 1

Voor de vakken rekenen-wiskunde en Nederlandse taal geldt dat een landelijke kennistoets onderdeel uitmaakt van de opleiding. Aan iedere kennistoets is één studiepoint verbonden.⁵

Artikel 2

Aan deze toets moeten alle studenten en cursisten meedoen die vanaf het studiejaar 2011-2012 ingestroomd zijn.

Artikel 3

Er kan pas deelgenomen worden aan de digitale landelijke kennistoets als de student:

1a. de propedeuse heeft behaald en;

1b. alle onderdelen uit de kennisbasis beheerst en zich (voor nominale voltijd- en deeltijdstudenten) in het derde studiejaar bevindt.

2a. Opleidingen kunnen van artikel 3 lid 1 b) afwijken, indien kan worden aangetoond dat nominale voltijd- en deeltijdstudenten alle studiepunten die betrekking hebben op de kennisbasis, met uitzondering van het studiepoint voor de landelijke kennistoets, hebben behaald, en deze studiepunten in het cijferregistratiesysteem van de studentenadministratie zijn verwerkt.

2b. Nominale voltijd- en deeltijdstudenten die door de opleiding overeenkomstig artikel 3 lid 2 a) in het tweede studiejaar worden aangemeld, kunnen eenmalig deelnemen aan de toetsperiode in juni. Voor hen wordt geen tweede toetsdeelname voor deze landelijke kennistoets aangeboden in de periode juni-september. De eerstvolgende landelijke kennistoets van het volgende studiejaar waar de student aan deelneemt, geldt als eerste toetsdeelname van dat studiejaar en niet als tweede toetsdeelname van de landelijke kennistoets van het tweede studiejaar.

3. Wanneer de opleiding geen propedeutisch examen kent, geldt lid 1a van dit artikel niet.

Artikel 4

De studenten vermeld in artikel 2 mogen vanaf het derde studiejaar, mits voldaan is aan de voorwaarden voor deelname zoals besteld in artikel 3, per studiejaar maximaal twee keer deelnemen aan de landelijke kennistoets.
